

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»
Педагогічний факультет
Кафедра фахових методик і технологій початкової освіти

Тетяна Качак

*Дитяча література
та методика навчання
літературного читання*

Методичні рекомендації

Івано-Франківськ, 2020

ББК 83.8. К 31.

УДК 087.5: 37.016:808.1 (072)

Качак Т. Дитяча література та методика навчання літературного читання. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2020. 62 с.

Автор:

Качак Тетяна Богданівна, доктор філологічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Рецензенти:

Мафтин Наталія Василівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Наталія Богданець-Білоskalенко, доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури і компаративістики Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Методичні рекомендації містять основний зміст практичних занять із дисципліни «Дитяча література та методика навчання літературного читання» і розроблені відповідно до навчальної програми з дисципліни. До кожної теми додаються плани практичних занять, завдання для самостійного опрацювання, список рекомендованої літератури. Подано методичні коментарі та програмові вимоги до іспиту (заліку).

Призначення посібника – сприяти засвоєнню студентами спеціальності «Початкова освіта» кращих зразків української та зарубіжної дитячої літератури, теоретичних знань з методики навчання літературного читання; набуттю практичних навичок застосування компетентнісного підходу до реалізації завдань та змісту літературної освіти у початковій школі; удосконаленню вмінь і навичок використовувати ефективні новітні технології у процесі формування літературної компетенції і розвитку самостійного читання молодших школярів.

Надруковано за ухвалою навчально-методичної ради
Педагогічного факультету
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

©Качак Т. Б.

«Дитяча література та методика навчання літературного читання» – складова частина дисциплін блоку професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань: засвоєння змісту літературної освіти у початковій школі (прочитання та осмислення, аналіз літературних текстів, які включені у навчальну програму з літературного та позакласного читання, передбачені для вивчення відповідно до мовно-літературної змістової лінії навчальної програми для початкової школи; рекомендовані для додаткового читання молодшим школярам; передбачені для вивчення за варіативною складовою навчальної програми), опанування студентами системою знань про закономірності процесу навчання літературного читання, підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Курс «Дитяча література та методика навчання літературного читання» побудовано на трьох основних компонентах: «українська дитяча література», «зарубіжна дитяча література», «методика навчання літературного читання»

ЗМІСТ

Змістовий модуль I. Зародження і розвиток української дитячої літератури. Формування читацької та літературознавчої компетенції молодших школярів

Практичне заняття № 1. Вступ. Основи теорії літератури. Літературна освіта молодших школярів	6
Методичний коментар «Як правильно аналізувати художні твори?».....	8
Практичне заняття № 2. Зародження і формування української дитячої літератури. Програма і підручники з літературного читання.....	11
Практичне заняття № 3. Автобіографізм у творчості Тараса Шевченка. Підручники «Літературне читання».....	13
Практичне заняття № 4. Творчість Олени Пчілки та Лесі Українки для дітей. Читацька компетенція молодших школярів.....	15
Практичне заняття № 5. Образ дитини у творчості українських письменників 20-30-х років ХХ століття. Читацька компетенція молодших школярів.....	18
Практичні заняття № 6 - 7. Дитяча література 60-х років ХХ ст. Літературознавча компетенція молодших школярів.....	21
Практичне заняття № 8 - 9. Українська література для дітей другої половини ХХ століття. Вивчення творів різних жанрів на уроках читання у початковій школі.....	23
Змістовий модуль 2. Сучасна українська та зарубіжна література для дітей і юнацтва. Формування читацької самостійності учнів. Креативні методики промоції дитячої книжки і читання	
Практичне заняття № 10 - 11. Література для дітей кінця ХХ століття. Особистісно-діяльнісна компетенція молодших школярів....	26
Практичне заняття № 12 - 13. Українська дитяча література на сучасному етапі. Основи бібліотечно-бібліографічної компетенції молодших школярів.....	27
Практичне заняття № 14. Казки Шарля Перро та французька література для дітей. Самостійне дитяче читання.....	30

Практичне заняття № 15. Німецька література для дітей. Особливості вивчення зарубіжної літератури для дітей у початковій школі.....	32
Практичне заняття № 16. Новаторство Льюїса Керролла й інших дитячих письменників у англійській літературі для дітей. Креативність вчителя та учня у системі літературної освіти у початковій школі.....	34
Практичне заняття № 17. Творчість скандинавських письменників для дітей: Ганс Христіан Андерсен, Сельма Лягерлеф, Астрід Ліндгрєн. Промоція дитячої книжки і читання.....	36
Практичне заняття № 18. Література для дітей письменників США. Промоція дитячої книжки і дитячого читання серед молодших школярів.....	38
Методичний коментар «Як правильно написати рецензію, відгук, есе?»	40
Як вести читацький щоденник?	42
Перелік питань для підсумкового контролю (екзамену)	43
Список художніх текстів для читання з української літератури для дітей	51
Список художніх текстів для читання із зарубіжної літератури для дітей	54
Методичне забезпечення вивчення дисципліни	57
Рекомендована література	58

Змістовий модуль 1. Зародження і розвиток української дитячої літератури. Формування читацької та літературознавчої компетенції молодших школярів.

Практичне заняття № 1

Вступ. Основи теорії літератури. Літературна освіта молодших школярів.

Аналіз художнього твору в процесі вивчення дисципліни «Дитяча література»

Література для дітей та юнацтва: художні особливості, функції.

Роди і види літератури. Жанрова система.

Тема та ідея твору. Образ головного героя.

Мова художнього твору. Мова автора.

Літературна освіта як складова початкової ланки освіти

Мета і завдання, принципи літературної освіти молодших школярів.

Основні напрями роботи з формування першооснов початкової літературної освіти.

Уроки мови і читання як основна форма опанування змісту літературної освіти.

Для самостійного опрацювання

1. Опрацювати алгоритми аналізу художніх творів різних жанрів
2. Скласти схему «Види аналізу художнього твору для дітей та юнацтва»
3. Ознайомитися з підручниками та методичними рекомендаціями до курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання»
4. Дати аналіз уроку читання. Розробити схему основних його типів.
5. **Опрацювати статтю:** Качак Т. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання / Тетяна Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 239 – 246.
6. **Опрацювати статтю:** Вашуленко О.В. Варіативність уроків літературного читання / О.В. Вашуленко, О.А. Захарченко, І.В. Левченко // Учитель початкової школи. – 2015. – № 4. – С. 27-31

Література

1. Галич О. Теорія літератури: Підручник / О. Галич, В. Назарець В., Є. Васильєв – К., 2001.
2. Гнідець У. С. Інакші/інші, чужі/свої діти. Нова література [Електронний ресурс] / У. С. Гнідець. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/47>

3. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
4. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013 – 132 с.
5. Качак Т. Б. Методика аналізу художніх текстів у процесі вивчення курсу «Зарубіжна дитяча література»: проблеми і перспективи / Т. Б. Качак // Викладання зарубіжної літератури: Проблеми та досягнення. Султанівські читання: Збірник статей. / Відп. ред. В. Г. Матвіїшин. – Івано-Франківськ, 2010. – Випуск 1. – С. 48-57
6. Качак Т. Б. Методика навчання літературного читання як компонент інтегрованого курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання»: курс лекцій. Івано-Франківськ, 2019. 172 с.
7. Краснова Л. До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору / Л.Краснова. – Дрогобич, 1997.
8. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: [монографія] / Н. Х. Копистянська. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.
9. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: посібник [для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / М. Крупа. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 432 с.
10. Лісовський А. Вивчення художнього твору в його літературно-естетичній цілісності / А. Лісовський // Українська мова і література в школі. – 2001. – № 5. – С. 20-23.
11. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / [авт.-укладач. Ю.Ковалів]. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
12. Марко В. Аналіз художнього твору: навч. посіб. / В. П. Марко. – К.: Академвидав, 2013. – 280 с.
13. Мірошніченко Л. Ф., Мірошникова Н. О. Шляхи аналізу художнього тексту: класифікація, стисла характеристика (У шкільній практиці. У сучасному літературознавстві) / Л. Ф. Мірошніченко, Н. О. Мірошникова // Всесвітня література у середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 5. – С. 15-17.
14. Літературознавчий словник-довідник / Р.Г.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін.– К.: ВЦ «Академія», 1997
15. Анісімова Г.О. Сучасний урок у початковій школі : традиції та інновації (навчально-методичний посібник) / Г.О. Анісімова, О.В. Нікулочкіна. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 104 с.
16. Вашуленко О.В. Варіативність уроків літературного читання / О.В. Вашуленко, О.А. Захарченко, І.В. Левченко // Учитель початкової школи. – 2015. – № 4. – С. 27-31
17. Джеджелей О. В. Літературна освіта молодших школярів // Початкова школа. – 1994. – № 1.

18. Іванова Л. І. Літературна освіта молодших школярів // Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т.Б. Методика читання: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – С. 224 –255
19. Качак Т. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання / Тетяна Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 239 – 246.
20. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально – методичний посібник / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ, 2015. – 44 с.
21. Коваль Г. Урок читання в початкових класах. Зміст та дидактична структура. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004.
22. Максименко Н. Б., Качак Т. Б. Технології вивчення галузі «Мови і літератури» у початковій школі. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2011. – 96 с.
23. Мартиненко В.О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В.О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів. Дайджест. / Укл. О.В.Онопрієнко. – Донецьк: Каштан, 2012. – С. 50-57.
24. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку /В.Мартиненко // Початкова школа. 2017. № 8. С. 16 – 20
25. Науменко В.О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В.О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6
26. Науменко В. О. Урок читання в початкових класах / В.О.Науменко // Початкова освіта. – 2009. –№ 43. – С. 3 – 5..
27. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі. Посібник для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза. 2013. – 175 с.
28. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 3 класі. Посібник для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза. 2014. – 185 с.
29. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – С. 3-51.
30. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. // Початкова школа : Науково- методичний журнал. - 2011. - № 9. - С. 11-15.

Методичний коментар «Як правильно аналізувати художні твори?»

Пропонуємо прочитані тексти аналізувати комплексно і системно (за Г.Ключеком) на таких змістово-формальних рівнях:

- тематико-проблематичному (експліцитний та імпліцитний змістові пласти);
- образному;
- структурно-композиційному;
- жанрово-стильовому;
- мовно-нараційному.

Алгоритми аналізу художніх творів

Поетичний твір

1 крок. Читання тексту (може супроводжуватися прослуховуванням якісного аудіозапису тексту; написанням партитури).

2 крок. Визначення тематики поезії.

3 крок. Аналіз образу ліричного героя та інших образів.

4 крок. Розгляд структурної побудови вірша (метричних, строфічних особливостей).

5 крок. Визначення жанру поетичного твору.

6 крок. Окреслення стилістичних особливостей.

7 крок. Аналіз мови вірша (фоніки, художніх засобів, стилістичних фігур).

8 крок. Зіставлення (асоціювання):

а) творів такої ж тематики;

б) поетичних творів того ж автора;

в) елементів художньої структури поетичних творів;

г) творів також жанру.

9 крок. Емоційно-оцінна характеристика твору.

10 крок. Аналіз літературно-критичних рецепцій твору.

11 крок. Відзначення морально-етичного, естетичного, виховного впливу твору на читача.

12 крок. Узагальнення.

Прозовий твір

1 крок. Читання тексту (супроводжується використанням художньої зображувальної наочності: переглядом відео-, фото-, кінопродукції, яка стосується цього тексту).

2 крок. Визначення теми.

3 крок. Окреслення проблематичного кола тексту.

4 крок. Аналіз образу головного героя та інших образів.

5 крок. Пафос твору (емоційно-ціннісні орієнтації всього твору)

6 крок. Розгляд сюжетно-композиційної будови тексту (структура, система образів, система деталей).

7 крок. Визначення жанру.

8 крок. Окреслення стилістичних особливостей.

9 крок. Аналіз наративної природи тексту.

10 крок. Мовні особливості.

11 крок. Зіставлення (асоціювання)

а) творів такої ж тематики;

б) творів того ж автора;

в) елементів художньої структури подібних творів;

г) творів також жанру;

д) твору та його екранізації.

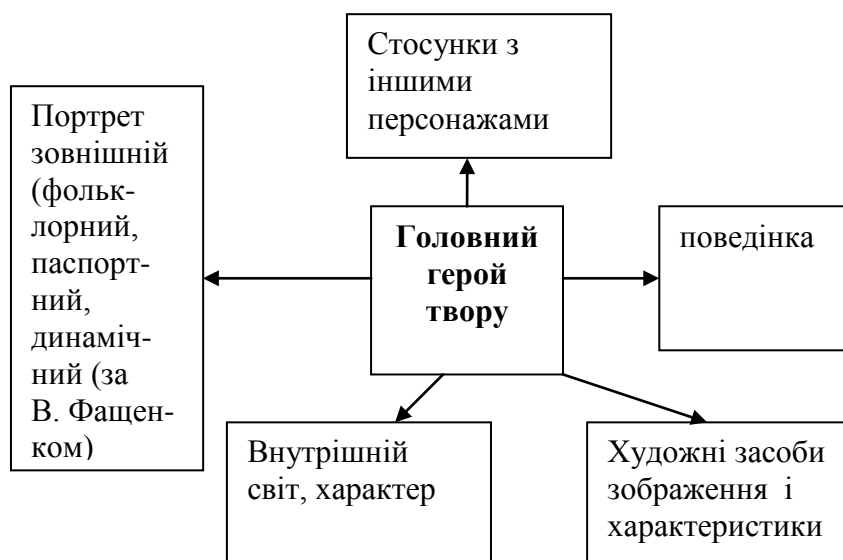
- 12 крок. Емоційно-оцінна характеристика твору.
- 13 крок. Аналіз літературно-критичних рецензій твору.
- 14 крок. Відзначення морально-етичного, естетичного, виховного впливу твору на читача.
- 13 крок. Узагальнення.

Драматичний твір

- 1 крок. Читання тексту (може супроводжуватися інсценуванням його фрагментів чи переглядом відео-, фотоматеріалів).
- 2 крок. Визначення теми.
- 3 крок. Аналіз головних і другорядних дійових осіб.
- 4 крок. Розгляд схеми розгортання дії (зав'язки, розвитку дії, кульмінаційного моменту, розв'язки).
- 5 крок. Робота над ремарками
- 6 крок. Аналіз структурної побудови драми.
- 7 крок. Визначення жанру.
- 8 крок. Аналіз мовного пласту драми.
- 9 крок. Зіставлення (асоціювання)
  - А) п'єс такої ж тематики;
  - Б) п'єс того ж автора;
  - В) елементів художньої структури подібних творів;
  - Г) творів також жанру.
- 10 крок. Емоційно-оцінна характеристика твору.
- 11 крок. Аналіз літературно-критичних рецензій твору.
- 12 крок. Відзначення морально-етичного, естетичного, виховного впливу твору на читача.
- 13 крок. Узагальнення.

Кожен з алгоритмів можна умовно поділити на три основні етапи реалізації, які пов'язані із сприйманням художнього твору; осмисленням художнього твору; виходом за його межі.

Схема аналізу головного героя твору

Практичне заняття № 2

Зародження і формування української дитячої літератури. Програма і підручники з літературного читання

Народні казки. Визначення жанру казки. Іван Франко про казку. Аналіз статті „Байка про байку” – післямови до збірки „Коли ще звірі говорили”. Казки про тварин. Чарівні або фантастичні казки. Побутові казки.

Особливості змісту програми курсу «Літературне читання»

Структура програми. Зміст пояснювальної записки.

Змістові лінії програми.

Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно – літературного принципів впорядкування змісту літературного читання.

Оксфордська дискусія «Чи потрібна інтеграція предметів у НУШ?»

Для самостійного опрацювання

1. Записати від бабусь та дідусів колискові пісні, легенди перекази та інші зразки дитячого фольклору і оформити книжечку «Фольклор моєї родини» або виготовити лепбук «Казка» для молодших школярів.

2. Підготувати повідомлення на тему: «Казка народна і казка літературна: спільні та відмінні риси».

3. Підготувати розгорнутий аналіз навчальних програм О. Савченко та Р. Шияна щодо реалізації мовно-літературної освітньої галузі. Підготуватися до участі в оксфордських дебатах на тему «Інтеграція в НУШ: плюси і мінуси»

4. Охарактеризувати Державний стандарт НУШ

5. **Опрацювати статтю:** Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроці літературного читання в 3 класі / Л. Коваленко // Початкова школа. – 2017. - № 1. – С. 8-9

Література

1. Байка про байку [Текст] // Дзвінок з минулого : вірші, оповідання, казки, байки, загадки, приповідки / упоряд., заг. ред., передм. та примітки В. Лучка. – К., 1991. – С. 179–186.

2. Бріцина О. Ю. Українська народна соціально-побутова казка: (Специфіка та функціонування) / О. Ю. Бріцина. – К.: Наукова думка, 1989.

3. Дунаєвська Л.Ф. Українська народна казка / Л. Ф. Дунаєвська. – К., 1987.

4. Казки про тварин // Упор., вступн. стаття І.П. Березовського. – К., 1976.

5. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – С. 26 – 51.

6. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література / Л. М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 263 с.

7. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: [монографія] / Н. Х. Копистянська. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.
8. Лотоцький А. Левада Пречистої. Легенди / А. Лотоцький. – Львів, 1993.
9. Павленко М. Казви всіх країн, єднайтеся! [Електронний ресурс] / Марина Павленко. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/50>
10. Українські народні казки. – К.: Веселка, 1992.
11. Українська дитяча література: Хрестоматія. – К.: Вища школа, 2002.
12. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf> (Дата звернення: 21.04. 2019)
13. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально – методичний посібник / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ, 2015. – 44 с.
14. Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроці літературного читання в 3 класі / Л. Коваленко // Початкова школа. – 2017. - № 1. – С. 8-9
15. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – 280 с.
16. Мартиненко В.О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В.О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів. Дайджест. / Укл. О.В.Онопрієнко. – Донецьк: Каштан, 2012. – С. 50-57.
17. Мартинюк О. Урок літературного читання для 3 класу відповідно до оновленого кола читання/ О. Мартинюк // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 6 – 8.
18. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2012. - № 8. - С. 4-5.
19. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – С. 3-51.
20. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 1-2 класи. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/1tipova-osvitnya-programa-rozroblena-pid-kerivnitstvom-oya-savchenko.docx> (Дата звернення: 21.04. 2019)
21. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. 3-4 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/10/1tipova-osvitnya-programa-3-4-klas-proekt-1.docx> (Дата звернення: 21.04. 2019)
22. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. Цикл I. URL: <http://nus.org.ua/wp->

<content/uploads/2018/03/tipovaosvitnyaprograma-1.doc> (Дата звернення: 21.04.2019)

23. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна. Цикл П. Проект. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2018/10/10/programa-3-4-proekt-2.doc> (Дата звернення: 21.04.2019)

Практичне заняття № 3

Автобіографізм у творчості Тараса Шевченка. Підручники «Літературне читання»

Автобіографізм та художні узагальнення у віршах «Мені тринадцятий минало...», «І виріс я на чужині...», «І золотої, і дорогої».

Художня довершеність пейзажних творів «Ой діброво, темний гаю», «Тече вода», «Зацвіла в долині червона калина», «Садок вишневий», уривки з поем «По діброві вітер віє», «Тополя», «Зоре моя вечірняя», «Дивлюсь, аж світає».

Гуманізм і поетичність зображення людини і природи у творах Т. Шевченка, які ввійшли до кола дитячого читання.

Особливості підручників «Літературне читання»

Підручник – своєрідна модель навчання учнів літературного читання. Основна ідея підручника, реалізація її у змісті. Структура підручника.

Огляд підручників з Літературного читання, за якими навчаються сучасні школярі

Коло читання. Текстові і позатекстові компоненти підручника «Літературне читання». Рубрики і їх зміст.

Робота з підручником на уроці та в позаурочний час.

Для самостійного опрацювання

1. Підготувати колективний мультимедійний інформаційний проект «Твори Тараса Шевченка у дитячому читанні»

2. Підготувати жанрово-тематичний огляд текстів, вміщених у підручниках з Літературного читання. Охарактеризувати зміст основних рубрик.

3. Проаналізувати методичний апарат та ілюстративний матеріал підручників з Літературного читання.

4. Проаналізувати відповідність змісту підручників навчальним програмам.

5. Дати характеристику «Хрестоматіям сучасної дитячої літератури» для 1,2 –х та 3,4-х класів (2016)

6. **Опрацювати статтю:** Мартинюк О. Урок літературного читання для 3 класу відповідно до оновленого кола читання/ О. Мартинюк // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 6 – 8.

Література

1. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка / П. Зайцев. – К.: Мистецтво, 1994.
2. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
3. Кирилюк Е.Т. Шевченко. Життя і творчість / Е. Т. Кирилюк. – К.: Дніпро, 1979.
4. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література / Л. М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 263 с.
5. Мовчун А. І. Рідне слово. Українська дитяча література. Книга перша / А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – К.: Арій, 2007. – С. 156 – 173.
6. Неділько Г.Я. Тарас Шевченко. Життя і творчість. / Г. Я. Неділько – К.: Рад. школа, 1988.
7. Тарас Шевченко. Біографія. – К.: Наукова думка, 1984.
8. Чуб Д. Живий Шевченко / Д. Чуб. – К.: Веселка, 1994.
9. Шевченківський словник. – К., 1978. – т. 1.
10. Шевченко Т.Г. Кобзар / Т. Г. Шевченко. – К.: Дніпро, 1985.
11. Шевченко Т. Мені тринадцятий минало. Вибрані поезії для молодшого та середнього шкільного віку / Тарас Шевченко. – К.: Веселка, 1994.
12. Яцюк В. Шевченко – художник у прижиттєвій критиці / В. Яцюк // Слово і час. –1995. – № 3. – С.25 – 31.
13. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О.Вашуленко, О.Захарченко, І.Левченко // Учитель початкової школи : науково – методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27 -28.
14. Вашуленко О. Урок літературного читання в 2 класі за новим підручником / О.Вашуленко, І.Омельченко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2013. - № 11. - С. 5-8.
15. Качак Т. Б., Габор М. І. Види позатекстових компонентів підручника та способи їх опрацювання на уроках читання у початковій школі // Інформаційний бюлетень кафедри філології і методики початкової освіти. – Івано-Франківськ, 2010. - № 4. – С. 75-83
16. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально – методичний посібник / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ, 2015. – 44 с.
17. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – 280 с.
18. Коваль Ганна. Урок читання у початкових класах. Зміст та дидактична структура / Г. П. Коваль. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 80 с.
19. Мартиненко В.О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В.О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів. Дайджест. / Укл. О.В.Онопрієнко. – Донецьк: Каштан, 2012. – С. 50-57.

20. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку / В. Мартиненко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 16 - 20
21. Мартинюк О. Урок літературного читання для 3 класу відповідно до оновленого кола читання/ О. Мартинюк // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 6 – 8.
22. Мартинюк О. Урок літературного читання для 3 класу відповідно до оновленого кола читання/ О. Мартинюк // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 6 – 8.
23. Науменко В.О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В.О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6
24. Науменко В. О. Урок читання в початкових класах / В.О.Науменко // Початкова освіта. – 2009. –№ 43. – С. 3 – 5..
25. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі. Посібник для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза. 2013. – 175 с.
26. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 3 класі. Посібник для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза. 2014. – 185 с.
27. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – С. 3-51.

Практичне заняття № 4 **Літературна мандрівка**

Творчість Олени Пчілки та Лесі Українки для дітей. Читацька компетенція молодших школярів

Оригінальні твори для дітей молодшого шкільного віку Олени Пчілки: оповідання, казки, сміховинки, загадки, байки для дітей. Тематична різноманітність віршів («Весняні квіти», «Зайчатко і хлоп'ятко», «До діточок», «Зимовий вечір» тощо). Цикл оповідань про життя видатних людей («Малий музикант Моцарт», «Рафаелеві янголята»). Своєрідність змалювання героїв оповідань та казок («Сосонка», «Хлопчик та ведмідь», «Журавель та чапля», «Казочка про дідову рукавичку», «Куликове болото» тощо).

Фольклорні записи «Дивні пригоди», «Гарбузова родина», «Морквяний вояк».

Фольклорні записи Олени Пчілки.

Літературна, громадянська діяльність Лесі Українки

Чарівність, мелодійність «Колискової» («Місяць ясенський»).

Цикл віршів для дітей «В дитячому крузі».

Прозові казки Лесі Українки «Біда навчить» «Лілея». Загальна характеристика творів для дітей середнього шкільного віку: «Давня казка», «Казка про Оха-чудотвора».

Методика формування читацької компетенції молодших школярів

Основні аспекти читацької компетентності: правильність, виразність, свідомість, швидкість читання. Коло читання.

Методика формування навички читання в контексті літературного читання

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Основні етапи розвитку навички читання, співвідношення читання вголос і мовчки в початкових класах.

Структура, предметний зміст, мовленнєві механізми читання.

Для самостійного опрацювання

1. Написати відгук на книгу Олени Пчілки для дітей «Давня хатка»
2. Дослідити співробітництво Лесі Українки з редакцією журналу «Дзвінок».
3. Підготувати доповідь на тему: «Нові методики формування навички читання».
4. Дискусійні питання становлення навички «динамічного» читання в учнів початкової школи.
5. Проаналізувати конспекти уроків з читання і визначити, які види роботи спрямовані на формування читацької компетентності учнів.

Опрацювати статтю: Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку / В. Мартиненко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 16 - 20

Література

1. Агеєва В. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації / В. Агеєва. – К., 1999.
2. Антологія української літератури для дітей. – К.: Веселка, 1994.
3. Бартіш С. «Молода Україна» Олени Пчілки: до питання про еволюцію концепту «дитинство» / С. Бартіш // Література. Діти. Час. Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 3. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – С. 44-51
4. Дрофань Я. Світло добра і любові / Я. Дрофань // Українська мова і література в школі. – 1989. - № 7.
5. Зборовська Н. Моя Леся Українка / Есей / Н. Зборовська. – Тернопіль: Джура, 2002. – 228 с.
6. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
7. Леся Українка. Зібрання у 12-ти томах / Леся Українка. – К., 1975-1979.
8. Мовчун А. І., Рідне слово. Українська дитяча література. Книга перша. / А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна– К.: Арій, 2007. – С. 474 – 494, С. 506 – 521.

9. Новаківська Л.В. «Молода Україна» Олени Пчілки та її погляди на проблеми дитячого читання / Л. В. Новаківська // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст./ Відп. Ред. В. А. Зарва. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. – Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство. – С. 266 – 274.
10. Одарченко П. Коли народилася Олена Пчілка / П. Одарченко // Літературна Україна. – 1992. – 16 липня.
11. Олена Пчілка // Тридцять українських поетес: Антологія. – К.: Рад. письменник, 1986.
12. Олена Пчілка. Годі, діточки, вам спати! / Олена Пчілка. – К., 1991.
13. Олена Пчілка. Твори. – К., 1988.
14. Тарасинська І.З., Нечепоренко Л.В. (Черкаси). Леся Українка і діти / І. З. Тарасинська, Л. В. Нечипоренко // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст./ Відп. Ред. В. А. Зарва. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. – Вип. XXI: С. 166 – 173.
15. Українська дитяча література: Хрестоматія. – К.: Вища школа, 2002. – С. 162 – 172, С. 194 – 206.

16. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів / О.Бондаренко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2014. - № 5. - С. 6-8.
17. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О.Вашуленко, О.Захарченко, І.Левченко // Учитель початкової школи : науково – методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27 -28.
18. Вашуленко О. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С.13-18
19. Вашуленко О. Читацька компетентність молодшого школяра : теоретичний аспект / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2011. – №1– С.48-51.
20. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – 280 с.
21. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / Мартиненко В. // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2013. - № 12. - С. 3-7.
22. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку / В. Мартиненко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 16 – 20
23. Науменко В. О. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору / В. О.Науменко // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 50 – 51.
24. Науменко В.О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В.О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6
25. Науменко В. О. Урок читання в початкових класах / В.О.Науменко // Початкова освіта. – 2009. –№ 43. – С. 3 – 5..

26. Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування / О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 6 - 11

Практичне заняття № 5

Образ дитини у творчості українських письменників 20-30-х років ХХ століття. Читацька компетенція молодших школярів

Психологізм дитячих образів у творчості В. Винниченка. Характеристика оповідань «Кумедія з Костем», «Федько-халамидник».

Художнє зображення дитинства у новелах Василя Стефаника («Діточа пригода», «Мамин синок», «Кленові листки», «Пістунка», «Шкільник», «Катруся», «Мое слово»).

Дитячі характери у психологічних етюдах «Дощ», «Дома», «Волошки», «Петруня», оповіданнях «Роман», «Увечері», «Свекор», «Басурмен», «Мужицький ангел», «Кам'яне царство» Степана Васильченка

Методика формування читацької компетенції молодших школярів.

Орієнтовні завдання для формування читацької компетенції учнів.

Вправи на формування навичок правильного читання.

Вправи і завдання для формування навичок усвідомленого читання. Активізація розумової діяльності. Врахування знань про будову тексту. Словникова робота.

Методика підготовки учнів до виразного читання тексту.

Вправи з розвитку навички виразного читання.

Методика І. Федоренка.

Методика вивчення рівня сформованості навички читання.

Визначення швидкості читання, коефіцієнта засвоєння прочитаного, продуктивності читання.

Для самостійного опрацювання

1. Написати реферат на одну із тем: «Проблематика оповідань про і для дітей Володимира Винниченка», «Образ дитини у повісті «Мое слово» Василя Стефаника».

2. Підготувати комплекти вправ, ігор і завдань для формування навичок правильного, свідомого, виразного і швидкого читання.

3. Розглянути програмові вимоги щодо читацьких вмінь і навичок учнів 2-4 класу.

4. Окреслити критерії вимірювання та оцінювання рівня сформованості читацької компетентності учнів молодших класів.

5. Проаналізувати конспекти уроків з читання і визначити, які види роботи спрямовані на формування читацької компетентності учнів.

6. **Опрацювати статтю:** Чістякова В. Робота над словом (Урок з літературного читання для учнів 2 класу) / В. Чістякова // Початкова освіта. – 2016. - № 6. – С. 9-11

Література

1. Гнідан О.Д. Володимир Винниченко: Життя. Діяльність. Творчість: Навчальний посібник для студентів-філологів / О. Д. Гнідан, О.С.Дем'янівська – К.: Четверта хвиля, 1996. – 256 с.
2. Гриценко Т. Грані таланту Володимира Винниченка / Т. Гриценко // Дивослово. – 1994. – №9. – С. 35-38
3. Заверталюк Н.І. Екзистенційна проблематика оповідань В. Винниченка для дітей і про дітей / Н. І. Заверталюк // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст./ Відп. Ред. В. А. Зарва. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. – Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство. – С. 413 - 420
4. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
5. Качак Т. Дискурс дитинства у творах Василя Стефаника: рецептивно-естетичний аспект / Тетяна Качак // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. 2012. Вип. 34-35. – С. 61-68
6. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література / Л. М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 263 с.
7. Малець Л. Світ дитячої душі у творчості Володимира Винниченка (за матер. зб. «Намисто») / Л. Малець // Ур. мова та літ-ра. – 1997. – №4 . – С. 1-2.
8. Мороз Л. Загадки Володимира Винниченка / Л. Мороз // Слово і час. – 1993. – № 5. – С. 40-46
9. Орес О. Мала проза великого майстра: за оповіданнями В.Винниченка / О.Орес // Рідна школа. – 2001. – №4. – С. 33-36.
10. Скобелева-Салогуб Н. Володимир Винниченко: про дітей і для дітей / Н. Скобелева-Салогуб // Слово і час. – 1999. – №7. – С. 60-67.
11. Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч.: Навч.посібник /Упоряд: І.А.Луценко, А.М.Подолінний, Б.Й.Чайковський.- К.: Вища школа,1992.
12. Українська дитяча література: Хрестоматія /Упоряд. Л.П.Козачок.- К.:Вища школа,2002.-С.100-107.
13. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах. – 2000. – №1 (журнал присвячений творчості В.Винниченка).
14. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів / О.Бондаренко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2014. - № 5. - С. 6-8.
15. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О.Вашуленко, О.Захарченко, І.Левченко // Учитель початкової школи : науково – методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27 -28.

16. Вашуленко О. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С.13-18
17. Вашуленко О. Читацька компетентність молодшого школяра : теоретичний аспект / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2011. – №1– С.48-51.
18. Григорчук А., Мельник І. Виразне читання як засіб розвитку емоційно-чуттєвої сфери молодших школярів // Початкова школа. – 2010. – № 9. – С. 19 – 23.
19. Гуня Л.П. Наступність і перспективність у навчанні читати // Початкова школа. – 1994. –№ 3. – С. 17.
20. Дідух М.В. Ігрові прийоми навчання читати // Початкова школа. – 1991. – № 1.-С. 10.
21. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – 280 с.
22. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / Мартиненко В. // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2013. - № 12. - С. 3-7.
23. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку/В.Мартиненко // Початкова школа.–2017.– №8. – С.16 – 20
24. Науменко В. О. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору / В. О.Науменко // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 50 – 51.
25. Науменко В.О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В.О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6
26. Науменко В., Рогоча Г. Робота з пошуковою таблицею в системі формування навички читання в учнів // Початкова школа. – 2010. – № 6. – С. 15 – 16.
27. Науменко В. О. Урок читання в початкових класах / В.О.Науменко // Початкова освіта. – 2009. –№ 43. – С. 3 – 5..
28. Олійник Г. Виразне читання. – Тернопіль: Навчальна книга "Богдан", 2005.
29. Пальченко І.Г. Про навчання дітей швидкочитання та каліграфічного письма // Початкова школа. – 1993. – № 4. – С. 15 – 18.
30. Пальченко І.І. Про вдосконалення техніки читання (з досвіду застосування методичних рекомендацій професора І.Т.Федоренка) //Початкова школа. –1986. – № 11. – С. 15.
31. Пальченко І.І. Система вправ для розвитку навичок швидкого читання // Початкова школа. – 1991. – №4.
32. Пінчук Г. Робота з удосконалення техніки читання // Початкова школа. – 1997. – № 11. – С. 8-11.
33. Федоренко І.Т. Система вправ для вдосконалення читання школярів // Початкова школа. – 1989. – № 11.
34. Чістякова В. Робота над словом (Урок з літературного читання для учнів 2 класу) / В. Чістякова // Початкова освіта. – 2016. - № 6. – С. 9-11

Практичне заняття № 6 - 7

Дитяча література 60-х років ХХ ст. Літературознавча компетенція молодших школярів

Загальна характеристика літератури для дітей та юнацтва 60-80-х років ХХ ст.

Аналіз поезій для дітей письменників-шістдесятників.

Вірші для найменших Михайла Стельмаха.

«Бузиновий цар» Ліни Костенко.

Вірші та поеми для юних читачів Дмитра Павличка.

Поезія Миколи Вінграновського

Методика формування літературознавчої компетенції молодших школярів

Літературні поняття та аналіз літературного твору – складові літературознавчої компетенції учнів.

Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання.

Типи аналізу художніх творів у початковій школі.

Інтерактивні види роботи та літературні ігри у процесі формування літературознавчої компетенції молодших школярів.

Для самостійного опрацювання

1. Підготувати повідомлення на тему: «Феномен шістдесятництва і оновлення дитячої літератури» або Літературні візитівки письменників.
2. Підготувати добірку орієнтовних завдань для формування літературознавчої компетенції.
3. Підготувати реферат «Аналіз літературного твору у початковій школі»
4. Проаналізувати конспекти уроків з читання і визначити, які види роботи спрямовані на формування літературознавчої компетентності учнів.
5. Розробити фрагмент конспекту уроку з читання з використанням інтерактивних видів роботи, спрямованих на формування аналітичних вмінь і навичок учнів на основі творів письменників-шістдесятників.
6. **Опрацювати статтю:** Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми/ О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 4. – С. 34 - 40

Література

1. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
2. Костюченко В. Літературними стежками. Нарис історії української літератури для дітей ХХ століття/ Віктор Костюченко. – К. «К.І.С.», 2009. – 344 с.

3. Кизилова В. В. Художня специфіка української прози для дітей та юнацтва другої половини ХХ століття: монографія / В. В. Кизилова; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 400 с.
4. Мовчун А. І. Рідне слово. Українська дитяча література. Книга друга. / А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – К.: Арій, 2007. – С. 203 – 209.
5. Українська дитяча література: Хрестоматія / Вступна ст.та упорядкув. Л. П. Козачок. – К.: Вища шк., 2002. – 519 с.

6. Григорчук А., Чеховська Л. Вивчення художнього твору // Початкова школа. – 2005. – № 7. – С.10 – 14.
7. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2014. – 44 с.
8. Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б. Методика читання: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 280 с.
9. Лапіна А., Плювака В. Лінгвістичний аналіз тексту – запорука розуміння художнього твору учнями початкових класів/ А. Лапіна, В. Плювака // Початкова школа. – 2017. - № 2. – С. 17 - 18
10. Наumenко В. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору // Початкова школа. – 2008 . – № 7. – С. 50 – 51.
11. Наumenко В. О. Робота над художнім твором на уроках читання // Початкова школа. – 1985. – № 6.
12. Савченко О. Я. Етапи опрацювання художніх творів на уроках читання// Початкова школа. – 2005. – №9. – С.22 – 27.
13. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. – К., 2002.
14. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми/ О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 4. – С. 34 - 40
15. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах. – К.: Освіта, 2007.
16. Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування / О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 6 - 11
17. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. // Початкова школа : Науково- методичний журнал. - 2011. - № 9. - С. 11-15.
18. Сучасні підходи щодо організації методичної роботи в початковій школі // Розкажіть онуку. – 2008. – №9. – С. 5 – 11.
19. Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології розвитку критичного мислення. – Харків: Основа, 2007. – 240 с.

Практичне заняття № 8 – 9

Українська література для дітей другої половини ХХ століття. Вивчення творів різних жанрів на уроках читання у початковій школі

Психолого-реалістична проза і казки Григора Тютюнника

Повісті «Климко», «Вогник далеко в степу»: випробування дитини війною. Ідеал письменника – добра людина. Автобіографізм центрального образу трилогії.

Тяжіння автора до традиційної манери у розкритті дитячого світу. Твори для найменших («Лісова сторожка», «Бушля», «Ласочка», «Нічний злодій»). Казки «Громовик», «Степова казка».

Пригодницько-фантастична проза для дітей Всеволода Нестайка

Біографія дитячого письменника.

Трилогія «Гореадори із Васюківки»: новаторство у творенні дитячих образів.

Жанрова специфіка пригодницької прози Всеволода Нестайка («Пригоди Робінзона Кукурузо», трилогія «В країні Сонячних зайчиків».

«Пригоди в лісовій школі» – класика літератури для молодших школярів.

Жанр детективу у творчості письменника («Таємничий голос за спиною»).

Вивчення творів різних жанрів на уроках читання у початковій школі.

Методика роботи з загадкою, прислів'ям, лічилкою, скоромовкою на уроках літературного читання.

Методика роботи з казкою і легендою на уроках літературного читання.

Методика читання оповідання.

Для самостійного опрацювання

1. Написати есе про творчість Всеволода Нестайка.
2. Охарактеризувати актуальність творів для дітей Григора Тютюнника.
3. Проаналізувати конспекти уроків з читання, на яких вивчаються а) поезії, б) оповідання, в) казки
4. Підготувати добірку текстів різних жанрів для читання з молодшими школярами в позаурочний час
5. Розробити фрагмент уроку читання, на якому б вивчалось оповідання
6. **Опрацювати статтю:** Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування / О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 6 - 11

Література

1. Бойцун І.Є. Дзеркало як код ініціального обряду в текстовій площині казки : [на прикл. укр. літ. казок В. Нестайка, Я. Стельмаха] / Бойцун І.Є. // Актуальні проблеми слав'янської філології. – 2009. – Вип. 20. – С. 308–315.
2. Всеволод Нестайко. Відповідальність літератури для найменших // Література. Діти. Час, 1982 : зб. літ.-критич. ст. про дит. л-ру. Вип. 7. – К., 1982. – С. 60-66, або Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/34>
3. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с
4. Костецький А. Г. Сонячна країна добра / А. Костецький // Початкова школа. – 2000. – № 2. – С. 58–60.
5. Кручик І. Пригоди та книжки Всеволода Нестайка / І. Кручик // Укр. тиждень. – 2008. – № 41. – С. 48–52
6. Ленська С. В. Образ дітей війни у творах Гр. Тютюнника, В. Близнеця, М. Вінграновського // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст./ Відп. Ред. В. А. Зарва. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. – Вип. XX. – С. 373 – 381
7. Мовчун А. І. Рідне слово. Українська дитяча література. Книга друга / А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – К.: Арій, 2007. – С. 294 – 308.
8. Резніченко Н. Казковий світ Всеволода Нестайка (на прикладі трилогії про сонячних зайчиків) // Літературознавчі студії. – 2012. – Вип. 35. – С. 544 – 549
9. Вітренко Р. Третьюкласники обговорюють «Степову казку» Григора Тютюнника / Р. Вітренко // Початкова школа. – 1987. – № 11.
10. Григорчук А., Чеховська Л. Вивчення художнього твору // Початкова школа. – 2005. – № 7. – С.10 – 14.
11. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2014. – 44 с.
12. Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б.. Методика читання: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 280 с.
13. Лапіна А., Плювака В. Лінгвістичний аналіз тексту – запорука розуміння художнього твору учнями початкових класів/ А. Лапіна, В. Плювака // Початкова школа. – 2017. - № 2. – С. 17 - 18
14. Науменко В. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 50 – 51.
15. Науменко В. О. Робота над художнім твором на уроках читання // Початкова школа. – 1985. – № 6.
16. Савченко О. Я. Етапи опрацювання художніх творів на уроках читання// Початкова школа. – 2005. – №9. – С.22 – 27.
17. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. – К., 2002.
18. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми/ О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 4. – С. 34 - 40

19.Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування / О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 6 - 11

20.Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. // Початкова школа : Науково- методичний журнал. - 2011. - № 9. - С. 11-15.

21.Сучасні підходи щодо організації методичної роботи в початковій школі // Розкажіть онуку. – 2008. – №9. – С. 5 – 11.

22.Сучасний урок у початковій школі. 33 уроки з використанням технології розвитку критичного мислення. –Харків: Основа, 2007.– 240 с.

23.Ткачук Г. В Країні Сонячних Зайчиків : (робота з дит. кн. В. Нестайка у 3 кл.) / Г.В. Ткачук // Початкова школа. – 2010. – № 3. – С. 18–21.

**Змістовий модуль 2. Сучасна українська та зарубіжна література
для дітей і юнацтва. Формування читацької самостійності учнів.
Креативні методики промоції дитячої книжки і читання.**

Практичне заняття № 10 - 11

Тема: Література для дітей кінця ХХ століття. Особистісно-діяльнісна компетенція молодших школярів

«Панна квітів» Валерія Шевчука – збірка літературних казок для дітей

Життєвий шлях і початок творчої діяльності Валерія Шевчука.

Формування найкращих моральних якостей у дітей засобом художнього слова збірки «Панна квітів».

Світ добра і зла у казковій інтерпретаціях письменника.

Тема дитини і природи, мотиви змін пір року у казці «Чотири сестри».

Особливості формування особистісно-діяльнісної компетентності молодших школярів

Особистісно-діяльнісна компетенція і методика її формування.

Мовленнєва творча діяльність, літературно-ігрова діяльність молодших школярів з огляду на прочитане.

Орієнтовні завдання для формування особистісно-діяльнісної компетенції учнів.

Творчі роботи на основі прочитаного тексту.

Для самостійного опрацювання

1. Порівняти літературні казки Валерія Шевчука та твори про пори року інших українських і зарубіжних письменників.
2. Скласти таблицю «Види самостійної роботи учнів початкової школи на основі прочитаного тексту»
3. Охарактеризувати критерії оцінювання рівня сформованості особистісно-діяльнісної компетенції.
4. Проаналізувати конспекти уроків з читання і визначити, які види роботи спрямовані на формування особистісно-діяльнісної компетенції учнів
5. **Опрацювати статтю:** Савченко О. Розвиток творчої діяльності учнів на уроках літературного читання / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. - № 8. – С. 10 – 14

Література

1. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
2. Круль Л. Поетика літературних казок Валерія Шевчука / Лариса Круль // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

- Мовознавство. Літературознавство. – № 910. Частина II. – Харків, 2010. – С. 246 - 251
3. Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч.: Навч. посібник / Упоряд: І.А.Луценко, А.М.Подолінний, Б.Й.Чайковський. – К.: Вища школа, 1992.
  4. Українська дитяча література: Хрестоматія / Упоряд. Л.П.Козачок. – К.: Вища школа, 2002.
  5. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О.Вашуленко, О.Захарченко, І.Левченко // Учитель початкової школи : науково – методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27 -28.
  6. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2014. – 44 с.
  7. Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроці літературного читання в 3 класі / Л. Коваленко // Початкова школа. – 2017. - № 1. – С. 8-9
  8. Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б.. Методика читання: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 280 с.
  9. Коваль Ганна. Урок читання у початкових класах. Зміст та дидактична структура / Г. П. Коваль. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 80 с.
  10. Навчально-методичні матеріали до уроків вивчення творчості Валерія Шевчука // Українська мова і література в школі. – 2003. – № 6 – 9.
  11. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми/ О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 4. – С. 34 – 40
  12. Савченко О. Методика роботи з ілюстративним матеріалом на уроках літературного читання / О. Савченко // Початкова освіта. – 2016. - № 12. – С. 4 – 9
  13. Савченко О. Розвиток творчої діяльності учнів на уроках літературного читання / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. - № 8. – С. 10 – 14
  14. Стадник Л. Читаємо, думаючи, і думаємо, читаючи // Початкова школа. – 2010. – № 2. – С. 47 – 49.

Практичне заняття № 12-13

Українська дитяча література на сучасному етапі. Основи бібліотечно-бібліографічної компетенції молодших школярів

Поетична творчість для дітей Івана Малковича, Івана Андрусяка, Мар'яни Савки, Романа Скиби, Галини Кирпи та інших

Історична проза для молодших школярів та підлітків Володимира Рутківського (трилогія «Джури козака Швайки», повість «Сторожова застава»).

Реалістичні повісті про дітей та підлітків (проблеми дружби, стосунків з ровесниками та батьками; становлення юної особистості): «Не такий» Сергія Гридін, «Мій друг Юрко Циркуль» Валентина Бердта, «Найкращі друзі» та «Друзі за листуванням» Оксани Луцешівської, «Як я руйнувала імперію» Зірки Мензатюк.

Пригодницька проза Марини Павленко. Тетралогія про Русалоньку із 7-В.

Прозові твори на тему соціального сирітства дітей та трудової еміграції батьків. Збірник оповідань «Мама по скайпу», повість Оксани Луцешівської «Інший дім», щоденник з уяви «Школярка з передмістя» Оксани Думанської.

Основи бібліотечно-бібліографічної компетенції молодших школярів.

Зміст бібліотечно-бібліографічної компетенції учнів початкової школи.

Особливості формування бібліотечно-бібліографічної компетенції молодших школярів на уроках позакласного читання та у процесі роботи з дитячою книжкою.

Орієнтовні завдання для формування бібліотечно-бібліографічної компетенції.

Для самостійного опрацювання

1. Підготувати 4 анотації до сучасних дитячих книжок.
2. Опрацювати критерії для аналізу дитячої крижки за Б. Кіфер
3. Підготувати буктрейлер чи відео презентацію однієї із сучасних українських книг для дітей та юнацтва.
4. Опрацювати конспект бібліотечного уроку читання.
5. Охарактеризувати критерії оцінювання рівня сформованості бібліотечно-бібліографічної компетентності учнів молодших класів.

6. Опрацювати статтю: Співак Б., Базарницька І. Урок позакласного читання, 4 клас / Б. Співак, І. Базарницька // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 9 – 12

7. Опрацювати статтю: Ткачук Г. Роль і місце дитячої книжки у розвитку творчої особистості дитини-читача / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 27 - 30

Література

1. Література. Діти. Час. Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 1-3. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011-2012.
2. Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики [Електронний ресурс] / У. С. Гнідець. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/46>
3. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
4. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013 – 132 с.

5. Качак Т. Б. Історико-художня проза Володимира Рутківського — феномен у сучасній українській літературі для дітей та юнацтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/103>
6. Качак Т. Тема втраченого дитинства у сучасній прозі для дітей та юнацтва (на матеріалі автобіографічної прози В. Рутківського) / Т. Качак // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. 2013 – 2014. – Вип. 40 – 41. – С. 113 – 119.
7. «Краща література юним читачам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статей: [http://www.chl.kiev.ua/key/Овдійчук Л. Морфологія стилю Галини Малік \(на прикладі фантастичних повістей «Злочинці з паралельного світу», «Злочинці з паралельного світу – 2» та повісті-сюр «Абра&Кадабра»\) / Л. Овдійчук // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 124 - 130](http://www.chl.kiev.ua/key/Овдійчук Л. Морфологія стилю Галини Малік (на прикладі фантастичних повістей «Злочинці з паралельного світу», «Злочинці з паралельного світу – 2» та повісті-сюр «Абра&Кадабра») / Л. Овдійчук // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 124 - 130)
8. Січкарь О. Жанрово-стильові різновиди сучасної української літератури для дітей і про дітей / О.Січкарь // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 149 – 158
9. Хороб М. Художні маркери дитинства в сучасній українській літературі (на матеріалі «Миколчиних історій» Марини Павленко) / Марта Хороб // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 185 – 191.
10. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2014. – 44 с.
11. Качак Т., Макара І. Формування читацької самостійності молодшого школяра / Тетяна Качак, Ірина Макара // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ: ІНІН, 2015. – С.370 – 376.
12. Скрипченко Н.Ф. Шляхи вдосконалення класного і позакласного читання // Початкова школа –1990. – № 5. – С. 36.
13. Співак Б., Базарницька І. Урок позакласного читання, 4 клас / Б. Співак, І. Базарницька // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 9 – 12
14. Ткачук Г. П. Методика позакласного читання у початкових класах: Навчально-методичний посібник / Г. П. Ткачук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 264с.
15. Ткачук Г. Роль і місце дитячої книжки у розвитку творчої особистості дитини-читача / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 27 – 30
16. Ткачук Г. Твори Григора Тютюнника у духовному становленні молодшого школяра (Позакласне читання) / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2012. – №4. – С. 14 – 17.
17. Ткачук Г. Уроки літературного читання за творами Лесі Українки як засіб формування читацької самостійності / Г.Ткачук // Початкова школа. – 2011. – №2. – С.20-25.

18. Трунова В. Методика позакласного читання в основний період /В. Трунова // Початкова школа. – 2012. – №7. – С.51–57.
19. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчий і початковий періоди / В. Трунова // Початкова школа. – 2011. – № 10. – С.20–23.

Практичне заняття № 14

Казки Шарля Перро та французька література для дітей. Самостійне дитяче читання

Шарль Перро – перший у Європі письменник, що зробив народну казку надбанням літератури для дітей.

Аналіз збірки "Казки моєї матері Гусині".

Загальний огляд розвитку французької літератури для дітей.

Короткі відомості про життя і творчість письменників Франції, чиї твори увійшли до кола дитячого читання (Жорж Санд, В. Гюго, Жюль Верн, Антуан де Сент-Екзюпері).

Аналіз французької поезії для дітей Робера Десноса, Жака Превера, Клода Руа та інших поетів

Розвиток самостійного дитячого читання як ознака високого рівня літературної освіти

Проблема розвитку дитячого читання та формування самостійного читача.

Читацька самостійність/ самостійна читацька діяльність учня.

Уроки позакласного читання та позаурочна читацька діяльність учнів.

Методичні аспекти формування читацької культури та стійкого інтересу до літературних творів в учнів початкової школи.

Для самостійного опрацювання

1. Зробити літературознавчий аналіз казки «Маленький принц» Антуана де Сент-Екзюпері.
2. Розробити методичні рекомендації для розвитку самостійного дитячого читання.
3. Скласти список книг для самостійного читання учнів 2-4 класів і підготувати рекомендаційний плакат, лепбук тощо.
4. Проаналізувати авторські методики формування читацької самостійності

5.Опрацювати статтю: Савченко О. Щоб книга увійшла у життя дитини: вітчизняний і зарубіжний досвід / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 22 – 26.

Література

1. Дитяча зарубіжна література. 2 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2009 – 184с.
2. Дитяча зарубіжна література. 3 клас: Навч. посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2009 – 272с.
3. Дитяча зарубіжна література. 4 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2009– 344с.
4. Жорж Санд. Рожева хмаринка. Казка / Жорж Санд. – К.: Веселка, 1982.
5. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
6. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006, – 864 с.
7. Качак Т. Б., Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.
8. Качак Т. Б. Французька поезія для дітей в українських перекладах / Т. Б. Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – С. 29 – 34 .
9. Світ від А до Я. Хрестоматія світової літератури для початкової школи (Росія – Японія) / упор. Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2007.
10. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естетит. нарис / Борис Борисович Шалагінов . – К.: Вид. дім "КМ Академія", 2004. – 360 с.
11. Шульга Дмитро. Дитяча іронічна поезія: французький, бельгійський та російський погляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://kirovograd.net/sport_ease/2008/11/21/ditjacha_ironichna_poezija_francuzkii.htm
12. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013 – 132 с.
13. Качак Т., Макара І. Формування читацької самостійності молодшого школяра / Тетяна Качак, Ірина Макара // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ: ІНІН, 2015. – С.370 – 376.
14. Качак Т., Федорак М. Формування читацької культури молодших школярів засобами інтерактивного навчання / Т. Качак, М. Федорак // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: збірник наукових праць. – Випуск 17. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – С.184 – 189

15. Савченко О. Щоб книга увійшла у життя дитини: вітчизняний і зарубіжний досвід / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 22 – 26.
16. Ткачук Г. П. Методика позакласного читання у початкових класах: Навчально-методичний посібник / Г. П. Ткачук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 264с.
17. Ткачук Г. Роль і місце дитячої книжки у розвитку творчої особистості дитини-читача / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 27 – 30
18. Ткачук Г. Твори Григора Тютюнника у духовному становленні молодшого школяра (Позакласне читання) / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2012. – №4. – С. 14 – 17.
19. Ткачук Г. Уроки літературного читання за творами Лесі Українки як засіб формування читацької самостійності / Г.Ткачук // Початкова школа. – 2011. – №2. – С.20-25.
20. Трунова В. Методика позакласного читання в основний період /В. Трунова // Початкова школа. – 2012. – №7. – С.51–57.
21. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчій і початковий періоди / В. Трунова // Початкова школа. – 2011. – № 10. – С.20–23.

Практичне заняття № 15

Німецька література для дітей. Особливості вивчення зарубіжної літератури для дітей у початковій школі

Фольклорні та інші джерела німецької літератури для дітей.

Життєвий і творчий шлях Якоба та Вільгельма Грімм.

Тематика і розмаїття сюжетів збірки братів Грімм "Дитячі та сімейні казки".

Ернст Теодор Амадей Гофман і дитяча література.

Фантастичні казки "Чуже дитя" та "Лускунчик і Мишачий король" Гофмана.

Казки Вільгельма Гауфа: східний колорит та особливості сюжетних мотивів.

Творчість М. Енде та К. Функе

Особливості вивчення зарубіжної літератури для дітей у початковій школі

Твори зарубіжних письменників, які включені у навчальну програму з «Літературного читання»

Зарубіжна література для дітей як предмет варіативної складової навчального плану.

Специфіка аналізу перекладних текстів у початковій школі.

Для самостійного опрацювання

1. Охарактеризуйте джерела книги Е. Распе «Пригоди барона Мюнхаузена».
2. Проаналізуйте особливості творчої манери Гауфа.
3. Складіть таблицю «Літературна казка у творчості Отфріда Пройслера: традиція і новаторство».
4. Розгляньте розвиток детективного жанру у творчості Еріха Кестнера.
5. Складіть список текстів зарубіжних письменників для додаткового читання молодшими школярами.

6. Опрацювати статтю: Лапіна А., Плювака В. Лінгвістичний аналіз тексту – запорука розуміння художнього твору учнями початкових класів/ А. Лапіна, В. Плювака // Початкова школа. – 2017. - № 2. – С. 17 - 18

Література

1. Гнідець У. С. Ідеальний реципієнт у творі для дітей "Нескінченна історія" Міхаеля Енде / Уляна Святославівна Гнідець // Вісник Львівського університету. Серія іноземні мови. – Львів, 2007. – Випуск 14. – С. 218 – 225.
2. Гнідець У. Ідентичність комунікативного простору в романі "Чорнильне серце" Корнелії Функе / Уляна Святославівна Гнідець // Слово і час. – 2010. – № 4. – С. 73 – 77.
3. Гнідець У. С. Провідні тенденції розвитку сучасної німецькомовної літератури для дітей та юнацтва / Уляна Святославівна Гнідець // Мова і культура. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2008. – Вип. 10. – Т. IX (109). – С. 236 – 242 .
4. Гнідець У. С. Роль дорослої людини в оповідній структурі текстів для дітей та юнацтва (на прикладі німецькомовної прози) / Уляна Святославівна Гнідець // Мова і культура. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2007. – Вип. 9. – Т. X (98). – С. 182 – 189.
5. Гнідець У. Романтична інтерпретація образу дитини в казковій повісті О.Пройслера "Маленький Водяник" [Електронний ресурс] / Уляна Святославівна Гнідець. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowCategory/5?page=2>
6. Дитяча зарубіжна література. 2 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 184 с.
7. Дитяча зарубіжна література. 3 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 272 с.
8. Дитяча зарубіжна література. 4 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 344 с.
9. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н.Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.

10. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
11. Качак Т. Б., Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.
12. Давиденко Г. Й. Вивчення зарубіжних творів у початковій школі. – Харків: Ранок, серія "Педагогічна майстерня". – 2007. – 192 с.
13. Давиденко Г., Собко В., Бондарська Г., Шинкаренко І. Сторінками творчості зарубіжних письменників (Методична розробка уроків вивчення творів зарубіжних письменників у 4 класі. За читанкою О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2007. – №1 – С. 9-14.
14. Давиденко Г., Собко В., Бондарська Г., Шинкаренко І. Сторінками творчості зарубіжних письменників (Методична розробка уроків вивчення творів зарубіжних письменників у 4 класі. За читанкою О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2007. – №2 – С. 10-15.
15. Давиденко Г., Собко В., Бондарська Г., Шинкаренко І. Сторінками творчості зарубіжних письменників (Методична розробка уроків вивчення творів зарубіжних письменників у 4 класі. За читанкою О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2007. – №5. – С. 17 – 25 .
16. Лапіна А., Плювака В. Лінгвістичний аналіз тексту – запорука розуміння художнього твору учнями початкових класів/ А. Лапіна, В. Плювака // Початкова школа. – 2017. - № 2. – С. 17 – 18
17. Твори зарубіжних письменників у початкових класах. Ален Мілн. "Шоста пригода Вінні-Пуха" // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2003. – № 3. – С. 26-28.

Практичне заняття № 16

Новаторство Льюїса Керролла й інших дитячих письменників у англійській літературі для дітей. Креативність вчителя та учня у системі літературної освіти у початковій школі

Льюїс Керролл і дитяча література.

Своєрідність відображення реального світу у казкових повістях "Аліса в Країні Чудес" та "Аліса в Задзеркаллі".

Новаторство письменника у жанрі казки.

Англійський пригодницький роман і творчість Р. Л. Стівенсона.

Казки Р. Кіплінга, А. Мілна, Д. М. Баррі.

Розвиток жанру фентезі у англійській літературі для дітей (на матеріалі творчості Клайв Степлза Льюїса, Джона Роналда Руела Толкіна та Джоан Ролінг).

Креативність вчителя та учня у системі літературної освіти у початковій школі

Творчий підхід вчителя до планування та організації роботи учнів на уроках читання.

Нестандартні уроки читання.

Використання елементів новітніх технологій навчання на уроках читання у початковій школі.

Сценарії заходів, побудованих на основі літературного матеріалу.

Для самостійного опрацювання

1. Висвітлити особливості художнього світу у творах Р. Кіплінга.
2. Підготувати реферат на тему: «Анімалістична англійська літературна казка у творчості Каннета Гарема та Беатріси Поттер».
3. Розробити конспект нестандартного уроку читання для учнів 4 кл.)

Опрацювати статтю: Вашуленко О. Формування комунікативно-мовленнєвих умінь молодших школярів на уроках літературного читання / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 20 - 24

Література

1. Барановська М. Парадокси Оскара Уайльда: парадоксальність життя і творчості / М. Барановська // Зарубіжна література. – 1997. – № 43 (59). – С. 4.
2. Винник В. Біблійні ремінісценції в сучасній дитячій літературі (на матеріалі циклу романів Дж. К. Ролінг "Гаррі Поттер") / В. Винник // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 3. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – С. 72 – 76.
3. Дитяча зарубіжна література. 2 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 184 с.
4. Дитяча зарубіжна література. 3 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 272 с.
5. Дитяча зарубіжна література. 4 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 344 с.
6. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
7. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006, – 864 с.
8. Калинович М. Роберт Льюїс Стівенсон / М. Калинович // Стріха М. Улюблені англійські вірші та навколо них. – К., 2003.
9. Качак Т. Б., Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.

10. Маслох А. Клайв С. Льюїс дивує світ ще й досі [Електронний ресурс] / А. Маслох. – Режим доступу до статті: <http://litakcent.com/2011/04/15/klajv-s-ljujis-dyvuje-svit-sche-j-dosi/>
11. Папуша О.М. Роман Дж.К.Ролінг "Гаррі Поттер і філософський камінь": проблеми поетики / О. М. Папуша // Наукові записки: Серія "Літературознавство". – Тернопіль, 2002. – Вип. 11. – С. 14 – 23.
12. Світ від А до Я. Хрестоматія світової літератури для початкової школи. У 3-х кн.: Кн. 1. Австралія – Ірландія. / Упорядники Г. Кирпа, Д.Чередниченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 368 с.
13. Вашуленко О. Формування комунікативно-мовленнєвих умінь молодших школярів на уроках літературного читання / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 20 – 24
14. Науменко В.О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання В.О. Науменко, Н.О. Рибалко // Вісник психології і соціальної педагогіки – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>
15. Савченко О.Я. Варіативність побудови уроків читання // Початкова школа. – 2006. - № 9. – С. 15 – 19.
16. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми/ О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 4. – С. 34 - 40
17. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. // Початкова школа : Науково- методичний журнал. - 2011. - № 9. - С. 11-15.
18. Савченко О. Щоб книга увійшла у життя дитини: вітчизняний і зарубіжний досвід / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. -№ 5. –С.22 – 26.

Практичне заняття № 17

Творчість скандинавських письменників для дітей: Ганс Христіан Андерсен, Сельма Лягерлеф, Астрід Ліндгрєн. Промоція дитячої книжки і читання

- Народні саги і казки країн Скандинавії.
- Життєвий шлях Ганса Христіана Андерсена.
- Романтичні риси та джерела казок Андерсена.
- Аналіз казок "Кресало", "Дюймовочка", "Нове вбрання короля", "Стійкий олов'яний солдатик", "Свинопас", "Гидке каченя", "Принцеса на горошині", "Снігова королева", "Дикі лебеді" та інших.
- Проза для дітей Сельми Лягерлеф.
- "Чарівна мандрівка Нільса з дикими гусьми": сюжет, образи.
- Астрід Ліндгрєн і дитяча література. Художній світ трилогії про Карлсона.
- Образ головної героїні книги «Пеппі Довгопанчоха».

Промоція дитячої книжки і дитячого читання серед молодших школярів

Творче інтерактивне читання як один із ефективних методів залучення дітей до читання та формування читацької культури.

Проекти бібліотек, видавництва та громадських організацій, спрямованих на розвиток і популяризацію дитячого читання.

Для самостійного опрацювання

1. Підготувати повідомлення на тему: «Фінляндська дитяча література і творчість Захаріаса Топеліуса-молодшого (1818 – 1898)».

2. Дати характеристику творчості Туве Янсон. Проінтерпретуйте образи Мумі-тролів у серії книг письменниці.

3. Підготувати проект «Нові форми і методи промоції дитячої книжки і читання у позаурочний час».

Опрацювати статтю: Марченко Н. КЛЮЧ до читання / Н. Марченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 33 - 37

Література

1. Березина. М. Простая и великая Туве / М. Березина // Всемирный следопыт. – 2006. – № 5. – С. 39 – 45.

2. Брауде Л. Скандинавская литературная сказка / Л. Брауде. – М.: Наука, 1979. – 208 с.

3. Герасимчук Л. Сельма Лагерлеф / Л. Герасимчук // Зарубіжна література. – 1997. – № 14. – С. 8.

4. Горлина Л. Г. Немного о Норвегии и норвежских книгах для детей [Електронний ресурс] / Л. Г. Горлина. – Режим доступу до статті: http://www.norge.ru/gorlina_art

5. Гріпе Марія. Зустрічі на перехресті казок (Казкарі-ювіляри). Літературний дайджест. Випуск 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті <http://www.bibl.kharkiv.com/skaz4.htm>].

6. Качак Т. Б., Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.

7. Костецький А. Казки управляють життям: Сельма Лагерлеф / А. Костецький // Пригоди славнозвісних книг / А. Костецький. – К., 2005. – С. 140 – 148.

8. Світ від А до Я. Хрестоматія світової літератури для початкової школи. У 3-х кн.: Кн. 3. Росія – Японія. / Упорядники Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 368 с.

9. Качак Т., Гуцкало В. Розвиток дитячого читання засобами сучасної книжки / Т. Качак, В. Гуцкало // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: збірник наукових праць. – Випуск 16. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – С.160 – 165

10. Качак Т., Бенза С. Творче інтерактивне читання як ефективна форма роботи з дитячою книжкою в початковій школі / Т. Качак, С. Бенза // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: збірник наукових праць. – Випуск 16. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – С. 165 – 169
11. Качак Т., Старух М. Актуальні методики промоції дитячого читання / Т. Качак, М. Старух // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: збірник наукових праць. – Випуск 17. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – С.170 – 175
12. Лепська І. Найкращі досягнення у популяризації читання [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.bookplatform.org/uk/resources/137-best-practices-report-on-reading-promotion.html>
13. Марченко Н. КЛЮЧ до читання / Н. Марченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 33 - 37
14. Шлепакова Т. Промоція літератури та читання: сучасний досвід України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2015/temat.pdf

Практичне заняття № 18

Література для дітей письменників США. Промоція дитячої книжки і дитячого читання серед молодших школярів

Американський фольклор у дитячому читанні.
Художні особливості "Казок дядька Рімуса" Джоеля Харріеса.
Реалістичні романи про дітей і дитинство Марка Твена.
Новели О'Генрі, що увійшли до кола дитячого читання.
Художні особливості казок Лімана Френка Баума.
Творчість для дітей Кетрін Петерсон.

Промоція дитячого читання

Сучасні проекти промоції дитячого читання в Україні
Методики промоції дитячого читання, актуальні за кордоном

Для самостійного опрацювання

1. Провести огляд польських народних казок і легенд, що увійшли до кола дитячого читання.
2. Підготувати повідомлення на тему: «Сучасна дитяча література Італії у перекладі українською».
3. Окреслити розвиток американської літератури для дітей

4. Зробити огляд фантастичних творів Рея Дугласа Бредбері та Урсули Ле Гуїн.
5. Підготувати сценарій позаурочного заходу, спрямованого на розвиток дитячого читання.
6. **Опрацювати статтю:** Шлепакова Т. Промоція літератури та читання: сучасний досвід України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті:
http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2015/temat.pdf
7. **Опрацювати статтю:** Лепська І. Найкращі досягнення у популяризації читання [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті:
<http://www.bookplatform.org/uk/resources/137-best-practices-report-on-reading-promotion.html>

Література

1. Гречанюк С. Острови і міфи, або Марк Твен і "Пригоди Гекльберрі Фінна" / С. Гречанюк // Гречанюк С. Вічні книги. – К.: "Дніпро", 1991. – 318 с.
2. Дитяча зарубіжна література. 2 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 184 с.
3. Дитяча зарубіжна література. 3 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 272 с.
4. Дитяча зарубіжна література. 4 клас: Навчальний посібник / Упор.: Шост Н. Б., Чередниченко Д. С. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009 – 344 с.
5. Качак Т. Б., Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.
6. Світ від А до Я. Хрестоматія світової літератури для початкової школи. У 3-х кн.: Кн. 2. Ісландія-Португалія. / Упорядники Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 368 с.
7. Тараненко О. Світ Марка Твена і його книги про дітей / Оксана Тараненко // Марк Твен. Пригоди Тома Соєра. Пригоди Гекльберрі Фінна. – К.: Веселка, 1990. – С. 5 – 14.
8. Качак Т., Старух М. Актуальні методики промоції дитячого читання / Т. Качак, М. Старух // Формування мовної особистості молодшого школяра. Інформаційний бюлетень кафедри філології та методики початкової освіти: збірник наукових праць. – Випуск 17. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – С.170 – 175
9. Лепська І. Найкращі досягнення у популяризації читання [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті:
<http://www.bookplatform.org/uk/resources/137-best-practices-report-on-reading-promotion.html>

10. Марченко Н. КЛЮЧ до читання / Н. Марченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 33 - 37
11. Шлепакова Т. Промоція літератури та читання: сучасний досвід України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2015/temat.pdf

Методичний коментар

Як правильно написати рецензію, відгук, есе?

Людині властиво поділитися своїми враженнями і думками, викликаними прочитаною книжкою, переглянутим спектаклем, кінофільмом, телепередачею, картиною, скульптурою. Ці думки можна висловити у відгуку або рецензії.

Рецензія – публікація, в якій обговорюється та оцінюється літературний чи науковий твір, театральна вистава, фільм, виставка. Рецензія оприлюднюється у пресі, на радіо чи телебаченні.

Рецензія (нім. Rezension, лат. Recensio, англ. Review — огляд, оцінка) — аналіз, розбір, деяка оцінка публікації, твору або продукту, жанр газетно-журнальної публіцистики та літературної критики.

Головне завдання рецензії – це звернення до найновіших, сучасних явищ літератури, про яких практично ще ніхто не писав, з приводу яких ще не склалося певної думки. Рецензентові потрібно розглянути аналізований твір в контексті сучасного життя і сучасного літературного процесу: оцінити його як нове явище. Така злободенність (у кращому розумінні цього слова) є неодмінною ознакою будь-якої рецензії.

Характерними рисами рецензії є невеликий об'єм і стислість.

Орієнтовний план рецензії на літературний твір

1. Бібліографічний опис твору (автор, назва в Києве, видавництво, рік випуску) і короткий (в одному-двох реченнях) переказ його змісту.
2. Безпосередній відгук на твір літератури (відгук-враження).
3. Критичний розбір або комплексний аналіз тексту:
  - Сенс назви
  - Аналіз його форми і змісту
  - Особливості композиції
  - Майстерність автора у зображенні героїв
  - Індивідуальний стиль письменника
4. Аргументована оцінка твору та особисті міркування автора рецензії:
  - Основна думка рецензії
  - Актуальність тематики твору

У рецензії не обов'язкова присутність всіх перерахованих вище компонентів, головне, щоб рецензія була цікавою і грамотною.

Деякі поради

Докладний переказ знижує цінність рецензії: по-перше, нецікаво буде читати сам твір, по-друге, одним з критеріїв слабкої рецензії справедливо вважається підміна аналізу та інтерпретації тексту його переказом. Важливо оцінити стиль, своєрідність творчої манери письменника, проаналізувати образи, художні прийоми, які він використовує у своєму творі, і обдумати, в чому полягає його індивідуальний, неповторний стиль, чим цей автор відрізняється від інших. Рецензент розбирає, ЯК «зроблений» текст.

Відгук – це текст, в якому дається оцінка прочитаного, почутого, побаченого, висловлюється ставлення до нього.

Відгук складається з двох частин: у першій частині висловлюється думка про те, сподобалось чи не сподобалось побачене, у другій — обґрунтовується висловлене. Щоб належно оцінити певний твір, по-перше, треба мати чітке уявлення про специфіку його видів і жанрів, а по-друге, бути добре обізнаним з роботами автора над цим твором.

Форми відгуку: лист, стаття в періодичу, запис вражень у читацький щоденник, розповідь та ін

Орієнтовна схема відгуку на книжку

1. Зміст книжки.
2. Актуальність тематики твору.
3. Творчий задум автора.
4. Критична оцінка твору:
  - а) особливості композиції книжки;
  - б) сила впливу слова письменниці;
  - в) майстерність автора у зображенні характерів героїв;
  - г) мистецтво художника, ілюстратора книжки.
5. Основна думка відгуку.

Під час складання відгуку на твір мистецтва використовуйте по можливості такі словосполучення:

твір цікавий тим...; дуже вразило...; особливо запам'ятався епізод (момент, місце); увагу привертає...; автор вдало (переконливо, яскраво, захоплююче): на жаль, шкода, герой...; у творі піднімається проблема...; порушується питання...; стверджується думка...; основна думка розкривається... та ін.

Пам'ятка «Як працювати над відгуком про твір мистецтва»

1. Вдуматися в завдання висловлювання.
2. Визначити адресата і мету спілкування.
3. Дібрати форму відгуку (лист, повідомлення, записи вражень у щоденник, стаття до періодичного видання та ін.).
4. Визначити стиль і тип мовлення.

5. Обґрунтувати свою думку про твір мистецтва. Добирати переконливі аргументи.

6. Дбати про мовленнєве оформлення відгуку. Вживати лише ті мовні засоби, які характерні для обраного стилю і жанру мовлення.

7. Дотримуватися вимог до мовлення та культури спілкування.

Есе, есей (фр. *essai* — спроба, начерк) — невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми; це жанр, який лежить на перетині художньої та публіцистичної (часом науково-популяризаторської) творчості.

Визначальними рисами есе, як правило, є незначний обсяг, конкретна тема, дана в підкреслено вільному, суб'єктивному її тлумаченні, вільна композиція, парадоксальна манера мислення. Як правило, есе виражає нове, суб'єктивне слово про щось.

Стиль есе відрізняється образністю, афористичністю, використанням свіжих метафор, нових поетичних образів, свідомою настановою на розмовну інтонацію і лексику. Він здавна формувався у творах, в яких на перший план виступає особистість автора.

Як вести читацький щоденник?

Читацький щоденник студента передбачає систематичні записи критичних зауваг, міркувань з елементами аналізу, узагальнень щодо прочитаних у процесі вивчення дисципліни художніх творів, написаних українськими письменниками і адресованих дітям. Пропонується така орієнтовна структура записів:

	Прізвище, ім'я автора книги, назва твору чи книги (паспорт книги)	Зміст прочитаного, критичні та аналітичні міркування	Цитати

Перелік питань для підсумкового контролю (екзамену)

«Українська дитяча література»

1. Окреслити завдання курсу дитячої літератури.
2. Обґрунтувати специфічні особливості дитячої літератури.
3. Обґрунтувати принципи аналізу художнього твору.
4. Розкрити особливості народнопоетичної творчості для дітей.
5. Визначити складові частини дитячого фольклору.
6. Визначити жанрові різновиди пісенного фольклору.
7. Обґрунтувати специфіку малих фольклорних жанрів: прислів'їв, приказок, скоромовок, лічилок та ін.
8. Обґрунтувати жанрові особливості легенд та переказів.
9. Обґрунтувати специфіку біблійних легенд на основі аналізу книги А.Лотоцького „Левада Пречистої”.
10. Окреслити жанрові особливості та основні види казок.
11. Визначити особливості зародження і формування дитячої літератури (XI – XIII ст.).
12. Визначити художні особливості давньої української літератури для дітей.
13. Проаналізувати поетичні твори Г. Сковороди, що увійшли до кола дитячого читання.
14. Окреслити основні тенденції зародження і формування нової української дитячої літератури (XIX-початку XX століть).
15. Окреслити тематичну різноманітність байок Г. Сковороди.
16. Розкрити автобіографізм та художнє узагальнення у віршах Т. Шевченка „Мені тринадцятий минало”, „І виріс я на чужині”, „І золотої і дорогої”.
17. Розкрити особливості зображення образу Т. Шевченка у художній літературі для дітей.
18. Висвітлити особливості зображення образу матері у творах Т. Шевченка („Катерина”, „Наймичка”, „Сон” (...На панщині пшеницю жала...)).
19. Розкрити особливості казкового світу Марка Вовчка.
20. Проаналізувати майстерність у побудові сюжету казок Марка Вовчка.
21. Визначити художні особливості байок Л. Глібова.
22. Визначити тематичну різноманітність віршів Олени Пчілки..
23. Проаналізувати цикл оповідань Олени Пчілки про життя видатних людей („Малий музикант Моцарт”, „Рафаелеві янголята”).
24. Визначити своєрідність змалювання героїв оповідань та казок Олени Пчілки.
25. Дати характеристику творам для дітей Лесі Українки (казки, цикл віршів „В дитячому крузі”).
26. Окреслити своєрідність „Абетки для сина” Олександра Олеся.
27. Окреслити художні особливості збірки О. Олеся „Все навколо зелені”..
28. Проаналізувати казки для дітей Олександра Олеся.

29. Окреслити казкові сюжети у творах О. Олеся („Грицеві курчата”, „Водяничок”, „Мисливець Хрін та його пси”).
30. Окреслити мотиви лірики для дітей О. Олеся.
31. Окреслити пізнавальний характер і дидактичне спрямування творів Дніпрової Чайки („Казка про сонце та його сина”, „Дівчинка-чайка”, „Морське серце”).
32. Визначити особливості побудови драматичних творів Дніпрової Чайки („Проводи сніговита-Снігуровича”, „Коза-дереза”).
33. Визначити особливості сприйняття пейзажної лірики як ознак пір року у віршах Дніпрової Чайки („Зима”, „Весна”, „Любо нам весною” та інші).
34. Окреслити жанрове розмаїття творів Марійки Підгірянки.
35. Визначити тематику віршів Марійки Підгірянки..
36. Проаналізувати безконечні казочки, загадки для дітей Марійки Підгірянки.
37. Проаналізувати п'єсу М. Підгірянки „В чужому пір'ю”.
38. Проаналізувати збірку казок І. Франка „Коли ще звірі говорили”.
39. Розкрити майстерне змалювання І. Франком психології малої дитини в автобіографічних оповіданнях („Малий Мирон”, „Олівець” та ін.).
40. Дати характеристику і оцінку праці І. Франка „Байка про байку”.
41. Обґрунтувати особливості висловлювання протесту проти наруги над дитиною в оповіданнях І. Франка про школу і освіту.
42. Проаналізувати оповідання для дітей М. Коцюбинського.
43. Проаналізувати твори М. Коцюбинського для наймолодших (вірші „Наша хатка”, „Вечір”, казки-мініатюри „Десять робітників”, „Дві кізочки”, „Івасик-Телесик”, „Про двох цапків”).
44. Визначити принципи зображення характерів дітей у творах М. Коцюбинського.
45. Розкрити особливості психологізму, як принципу зображення характеру дитини в оповіданнях М. Коцюбинського („Харитя”, „Ялинка”, „Маленький грішник”).
46. Проаналізувати казки для дітей Б. Лепкого.
47. Розкрити специфіку дитячих образів в творах Б. Лепкого „Сніжок”, „Веснянка”, циклі віршів „На свято”.
48. Обґрунтувати проблему засудження війни в оповіданні „Мишка” Б. Лепкого.
49. Проаналізувати „Книгу мого життя” Б. Лепкого.
50. Провести тематичний аналіз збірки В. Винниченка „Намисто”.
51. Визначити особливості змалювання дитячої дружби у діалогії В. Винниченка „Гей, чи пан, чи пропав”, „Гей, не спиться”.
52. Проаналізувати психологізм дитячих образів у творах В. Винниченка.
53. Проаналізувати твори для дітей Майка Йогансена.
54. Розкрити особливості творів для дітей Майка Йогансена.
55. Провести тематичний аналіз збірки казок О. Іваненко „Великі очі”.
56. Окреслити жанрово-стильові особливості збірки О. Іваненко „Лісові казки”.

57. Проаналізувати поетичну збірку для дітей Ліни Костенко „Бузиновий цар”.
58. Окреслити стилістичні особливості поезій Ліни Костенко („Казка про трьох велетнів”, „Затишно дітям в пазусі казок”, „Які щасливі очі у казок”, „Мене ізмалку люблять всі дерева”).
59. Окреслити художні особливості пейзажної лірики Д. Павличка.
60. Визначити фольклорні традиції у казках Д. Павличка „Золоторогий олень”, „Пригоди кота Мартина”.
61. Дати оцінку поетичним творам для дітей Д. Павличка
62. Проаналізувати жанрово-тематичні особливості поезій М. Вінграновського.
63. Обґрунтувати жанрово-тематичну своєрідність книги М. Вінграновського „У Неквапи білі лапи”.
64. Визначити особливості ставлення дітей до навколишнього світу, розуміння ними природи, взаємовідносини з дорослими у повісті М. Вінграновського „Сіроманець”.
65. Розкрити образ Сашка у повісті М. Вінграновського „Сіроманець”.
66. Розкрити жанрову різноманітність поезій для дітей М. Стельмаха.
67. Розкрити риси емоційності віршів для дітей М. Стельмаха..
68. Розкрити особливості творчості для дітей М. Стельмаха.
69. Проаналізувати вірші М. Стельмаха «Чому кріт не з'являється на світ», «Заячий секрет»..
70. Визначити художні особливості казок для дітей В. Сухомлинського.
71. Провести ідейно-тематичний аналіз оповідань В. Сухомлинського („Бабусині руки”, „Образливе слово”)..
72. Провести ідейно-тематичний аналіз оповідань В. Сухомлинського („Конвалія”, „Мед в кишені”, „Який слід повинна залишити людина на землі?”).
73. Обґрунтувати принципи формування у дітей моральності, доброти через сприйняття навколишнього світу в оповіданнях В. Сухомлинського („Райдуга в бурульці”, „Гаряча квітка”, „Безродний дятел” та ін.).
74. Проаналізувати оповідання про стосунки людини і природи В.Сухомлинського („Квітка сонця”, „Їжачок”, „Зайчик і горобчик”).
75. Проаналізувати автобіографізм центрального образу в оповіданнях Г.Тютюнника „Климко”, „Вогник далеко в степу” .
76. Проаналізувати особливості розкриття дитячого світу Григорем Тютюнником у оповіданнях „Сито, сито”, „Смерть кавалера”, „Перед грозою”, „Дивак”.
77. Проаналізувати твори для найменших Г. Тютюнника („Лісова сторожка”, „Бушля”, „Ласочка”).
78. Визначити риси поетики казки Г. Тютюнника „Громовик”.
79. Визначити риси поетики казки Г. Тютюнника „Степова казка”.
80. Визначте тематику творів для дітей Є. Гуцала.
81. Окреслити специфіку висвітлення єдності людини і природи у творах Є.Гуцала („Лелеченя”, „В гості до білого світу”).

82. Визначити художні особливості повісті-казки для дітей В. Близнеця „Земля світлячків”.
83. Визначити специфіку казок для дітей В. Шевчука.
84. Проаналізувати збірку творів для дітей Валерія Шевчука „Панна квітів”.
85. Проаналізувати пригодницько-фантастичний твір В. Нестайка „В країні сонячних зайчиків”.
86. Проаналізувати пригодницько-фантастичні твори для дітей В. Нестайка („Незвичайні пригоди в лісовій школі”).
87. Окреслити особливості художнього світу трилогії С. Гридїна «Федько, прибулець з інтернету», «Федько у віртуальному місті», «Федько у пошуках чупакабри».
88. Розкрити жанрово-тематичні особливості літературних казок Мар’яни Савки.
89. Окреслити пізнавальність та художність біографічних оповідань із серії книг «Життя видатних дітей»
90. Проаналізувати історичну прозу для дітей та підлітків Володимира Рутківського.
91. Проаналізувати творчість одного із сучасних українських дитячих письменників (на вибір)
92. Висвітлити специфіку поезії Анатолія Качана.
93. Визначити жанрово-тематичні особливості сучасної української поезії для дітей.
94. Окреслити жанрово-тематичні особливості сучасної української прози для дітей та юнацтва.
95. Розкрийте художні особливості трилогії про Марічку та Костика Степана Процюка.

«Зарубіжна дитяча література»

1. Французький героїчний епос та зразки середньовічної літератури у читанні для дітей.
2. Казки Шарля Перро. Аналіз збірки «Казки матері моєї Гусині».
3. Французька література для дітей ХІХ століття (казки Жорж Санд і твори В. Гюго у дитячому читанні).
4. Творчість для дітей Жуля Верна: особливості науково-фантастичної прози.
5. Аналіз французької поезії для дітей робера Десноса, Жака Превера, Клода Руа та інших поетів.
6. Фольклорні та інші джерела німецької літератури для дітей.
7. Казки братів Грїммів.
8. «Пригоди барона Мюнхаузена» Ерїха Распее.
9. Ернст Теодор Амадей Гофман і література для дітей: традиції і новаторство у жанрі літературної казки.
10. Жанрово-тематичні особливості літературних казок Отфрїда Пройслера.

11. Детективний жанр і творчість для дітей Еріха Кестнера.
12. Повісті для дітей Джеймса Крюса. Аналіз твору «Тім Таллер, або проданий сміх».
13. Проблема дитячого читання у творах німецьких письменників Міхаеля Енде та Корнелії Функе.
14. Сучасна німецька література у перекладі українською.
15. Балади про Робін Гуда та англійський фольклор як найдавніші зразки англійських творів, що ввійшли до кола дитячого читання.
16. Творчість Даніеля Дефо та Джонатана Свіфта.
17. Льюїс Керролл і дитяча література. Новаторство письменника у жанрі казки.
18. Реалістична проза для дітей Чарльза Діккенса.
19. Англійський пригодницький роман і творчість Роберта Льюїса Стівенсона.
20. Проза Оскара Вайлда: морально-філософська проблематика, жанрово-стильові особливості.
21. «Книга джунглів» та казки Редьярда Кіплінга.
22. Історія про Пітера Пена Джеймса Метью Баррі.
23. Фантастична й пригодницька література для юнацтва (творчість Г.Уельса та А. Конан-Дойла)
24. Казка «Вінні Пух і всі, всі, всі» Аналана Мілна: історія створення, сюжет, образи.
25. Поетичні твори для дітей у творчості англомовних письменників ХХ століття.
26. Фантастичні світи Джона Роналда Руела Толкіна: традиція та новаторство.
27. Романи про Гаррі Поттера Джоан Ролінг: дискусійне поле.
28. Казки Ганса Христіана Андерсена: джерела, жанрово-тематичні особливості, романтичні риси.
29. Фінляндська дитяча література і творчість Захаріаса Топеліуса-молодшого (1818 – 1898).
30. «Чарівна мандрівка Нільса з дикими гусьми» Сельми Лягерлеф.
31. Творчість Туве Янсон. Образи мумі-тролів у серії книг письменниці.
32. Астрід Ліндгрєн і дитяча література.
33. Творчість сучасних скандинавських письменників для дітей.
34. Творчість Карло Коллоді. «Пригоди Піноккіо»: джерела, сюжет, образи.
35. Аналіз збірок Д. Родарі «Чим пахнуть ремесла», «Книжка веселих віршів».
36. Літературні й педагогічні засади книги "Грамматика фантазій" Джані Родарі.
37. Януш Корчак і література для дітей.
38. Поезії для дітей Юліана Тувіма.
39. Сучасна польська література для дітей.
40. Американський фольклор у дитячому читанні.
41. Художні особливості "Казок дядька Рімуса" Джоеля Харріеса.

42. Художні особливості казок Лімана Френка Баума.
43. Тема дитинства у творчості Марка Твена.
44. Жанрово-тематичне розмаїття сучасної американської літератури для дітей.

Дати визначення поняттям: „дитяча література”, „персонаж”, „дитячий фольклор”, „колискові пісні”, „пісні календарно-обрядового циклу”, „малі фольклорні жанри”, „казка”, „оповідання”, „тема твору”, „байка”, „літературна казка”, „аналіз художнього твору”, „роди літератури”, „художній образ”, „дитяча періодика”, „композиція художнього твору”, „сюжет художнього твору”, „мова автора”, „мова персонажа”, „легенда”, „біблійна легенда”, „пісенний фольклор”, „автобіографічний художній твір”, „головний герой художнього твору”, „поезія”, „художній твір”, „науково-фантастичний художній твір”, „повість”, „соціально-побутова казка”, „чарівна або фантастична казка”, „текст-адаптація”.

«Методика навчання літературного читання»

1. Мета і завдання, основні положення, принципи і напрями розвитку літературної освіти молодших школярів.
2. Літературна компетенція та компетентнісний підхід до навчання молодших школярів.
3. Урок читання як основна форма опанування змісту літературної освіти.
Вимоги до уроку літературного читання
4. Структура програми з літературного читання. Зміст пояснювальної записки.
5. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно – літературного принципів впорядкування змісту літературного читання.
6. Змістові лінії програми «Літературне читання». Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів.
7. Підручники «Літературне читання» для 2, 3 класів. Характеристика структури, тематичних рубрик, змістового наповнення.
8. Коло читання. Особливості вибору творів для читання учнями.
9. Методичний апарат, ілюстративний матеріал та інші поза текстові компоненти підручників з літературного читання.
10. Робота з підручником на уроці та в позаурочний час.
11. Основні аспекти читацької компетентності: правильність, виразність, свідомість, швидкість читання. Коло читання.
12. Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Основні етапи розвитку навички читання, співвідношення читання вголос і мовчки в початкових класах.
13. Правильне читання: визначення, критерії. Методика формування навички правильного читання.

14. Свідоме читання: визначення, критерії. Методика формування навички правильного читання.
15. Виразне читання: визначення, критерії. Методика формування навички правильного читання.
16. Швидке читання: визначення, критерії. Методика формування навички правильного читання.
17. Сучасні тенденції удосконалення методики формування читацької компетенції.
18. Методика активного впливу на навичку читання. Методика І. Федоренка.
19. Методика вивчення рівня сформованості навички читання.
20. Програмові вимоги щодо читацьких вмінь і навичок учнів 2-4 класу.
21. Критерії вимірювання та оцінювання рівня сформованості читацької компетентності учнів молодших класів.
22. Літературні поняття та аналіз літературного твору – складові літературознавчої компетенції учнів.
23. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання.
24. Типи аналізу художніх творів у початковій школі.
25. Інтерактивні види роботи та літературні ігри у процесі формування літературознавчої компетенції молодших школярів.
26. Критерії оцінювання рівня сформованості літературознавчої компетентності учнів молодших класів.
27. Методика роботи з загадкою, прислів'ям, лічилкою, скоромовкою на уроках літературного читання.
28. Методика роботи з казкою і легендою на уроках літературного читання.
29. Методика читання оповідання.
30. Особистісно-діяльнісна компетенція і методика її формування.
31. Мовленнєва творча діяльність, літературно-ігрова діяльність з огляду на прочитане, процес творення власних літературних текстів.
32. Творчі роботи на основі прочитаного тексту.
33. Критерії оцінювання рівня сформованості особистісно-діяльнісної компетенції.
34. Зміст бібліотечно-бібліографічної компетенції учнів початкової школи.
35. Особливості формування бібліотечно-бібліографічної компетенції молодших школярів на уроках позакласного читання та у процесі роботи з дитячою книжкою.
36. Критерії оцінювання рівня сформованості бібліотечно-бібліографічної компетентності учнів молодших класів.
37. Проблема розвитку дитячого читання та формування самостійного читача.
38. Уроки позакласного читання та позаурочна читацька діяльність учнів.
39. Методичні аспекти формування читацької культури та стійкого інтересу до літературних творів в учнів початкової школи.
40. Твори зарубіжних письменників, які включені у навчальну програму з «Літературного читання»

41. Творчий підхід вчителя до планування та організації роботи учнів на уроках читання.
42. Нестандартні уроки читання.
43. Використання елементів новітніх технологій навчання на уроках читання у початковій школі.
44. Нові форми і методи промоції дитячої книжки і читання у позаурочний час.

Дати визначення поняттям: літературна освіта, літературне читання, читацька діяльність, компетентнісний підхід, літературна компетенція, урок читання, навчальна програма, змістові лінії, принципи навчання читання, коло читання, читання як мовленнєва діяльність; підручник, хрестоматія, методичний апарат підручника, навички читання, правильність читання, усвідомленість читання, виразність читання, швидкість читання, читацька компетенція, критерії оцінювання навичок читання, літературознавча компетенція, літературознавча пропедевтика, теорія літератури, аналіз художніх творів, особистісно-діяльнісна компетенція, творча робота, бібліотечно-бібліографічна компетенція, позакласне читання, бібліотечний урок, самостійне дитяче читання, читацька самостійність, варіативна складова навчального плану, творче інтерактивне читання, промоція дитячого читання.

Практичні завдання: навести приклади вправ і завдань, розробити фрагменти уроків

1. Вправи і завдання для формування читацької компетенції учнів.
2. Вправи і завдання для формування навичок правильного читання.
3. Вправи і завдання для формування навичок усвідомленого читання.
4. Вправи з розвитку навички виразного читання.
5. Орієнтовні завдання для формування літературознавчої компетенції.
6. Навести приклад поетапного аналізу художнього твору на уроці (на матеріалі конкретного твору)
7. Орієнтовні завдання для формування особистісно-діяльнісної компетенції учнів.
8. Продумати кілька завдань для творчої роботи учнів на основі прочитаного
9. Орієнтовні завдання для формування бібліотечно-бібліографічної компетенції.
10. Розробити фрагмент уроку з вивчення казки
11. Розробити фрагмент уроку з вивчення поезії
12. Розробити фрагмент уроку з вивчення оповідання
13. Розробити фрагмент нестандартного уроку літературного читання
14. Розробити фрагмент бібліотечного уроку
15. Навести приклади нових методів і форм промоції дитячої книжки і читання

Список художніх текстів для читання з української літератури для дітей

1. Фольклор для дітей (прислів'я, приказки, загадки, пісні, байки, легенди, перекази, думи).
2. Українські народні казки («Мудра дівчина», «Названий батько», кілька інших за вибором).
3. «Слово о полку Ігоревім» (у фрагментах).
4. Григорій Сковорода («Байки» (за вибором студента)).
5. Г.Квітка-Основ'яненко («Сватання на Гончарівці», «Маруся»).
6. Л.Боровиковський («Байки»).
7. Євген Гребінка («Човен», «Ведмежий суд», «Пшениця», «Лебідь і гуси», «Горобці та Вишня», «Рибалка», «Українська мелодія», «Будяк та Коноплянка»).
8. Тарас Шевченко («Весна», «Мені тринадцятий минало», «Сон (На панщині пшеницю жала...)», «І золотої, й дорогої», «І досі сниться», «На Великдень на соломі», «І виріс я на чужині», «Сонце заходить, гори чорніють», «Зацвіла в долині», «Тече вода з-під явора», «Ой діброво, чорний гаю», «Якби ви знали, паничі», «Мені однаково, чи буду...», «Заповіт», «Думи мої, думи», «Гайдамаки», «Назар Стодоля»).
9. Марко Вовчок («Горпина», «Невільничка», «Козачка», «Кармелюк», «Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Сестра», «Два сини»).
10. Леонід Глібов («Загадки та відгадки», «Акростиhi», «Зимня пісенька», «Квіткове весілля», «Веснянка», «Коник-стрибунець», «Лисиця-жалібниця», «Щука», «Охрімова свита», «Зозуля і півень», «Мірошник», «Ведмідь-пасічник», «Солом'яний рід», «Квіти», «Синиця», «Цуцик», «Мальований стовп», «Журба», «Пісня (Скажіть мені, добрі люди)»).
11. Іван Франко («Вовк вїтом», «Фарбований лис», «Киця», «Ріпка», «Вовк», «Лисиця і осел», «Заєць», «Вовк і їжак», «Лис Микита», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Малий Мирон», «Мій злочин», «Захар Беркут», «Місяцю-князю», «Дивувалась зима», «Не високо мудруй», «По селах», «Моя любов», «Каменярі», «Гріє сонечко», «Добрий заробок», «Гадки на межі», «Олівець», «Смерть Олега», «Заснування Переяслава»).
12. Борис Грінченко («Зернятка», «На волю», «Ластівка», «Шматок хліба», «Дзвоник», «Без хліба», «Грицько», «Сорока», «Украла», «Панько», «Екзамен», «Кури та ластівки», «Подивись», «Я кохаю ті хмари похмурі», «Сам собі пан», «Брат на брата», «Батько і дочка», «Каторжна», «Весняні сонети», «До праці», «Олеся»).
13. Олена Пчілка («З гринджоликами», «Безконечна пісенька», «Збентежена вечеря», «Біла кицька», «Журавель та чапля», «Весняний ранок Тарасовий», «Сосонка», «Рафаелеві янголята», «Малий музика Моцарт»).
14. Михайло Коцюбинський («Наша хатка», «Харитя», «Маленький грішник», «Ялинка», «Ранок у лісі (уривок з казки «Хо»)», «Подарунок на іменини», «Нюрнберзьке яйце», «Мініатюрні казочки»).

15. Леся Українка («Біда навчить», «Метелик», «Казка про Охачудотвора», «Колискова», «Вишеньки», «Тиша морська», «Лісова пісня», «Літо краснее минуло...», «Мамо, іде вже зима...», «Зоряне небо», «Вечірня година», «Красо України, Подолля!», «На роковини Шевченка», «Досвітні огні», «Давня казка», «Роберт Брюс, король шотландський», «Про велета», «Подорож до моря», «Співець», «Веснянка», «Конвалія»).

16. Володимир Самійленко («Українська мова», «Ельдорадо», «Божий приклад», «Невдячний кінь», «Вечірня пісня», «Найдорожча перлина», «Акростиhi», «Школяр і різки», «Метелик і капуста», «Господар і віл»).

17. Василь Стефаник («Мамин спинок», «Підпис», «Кленові листки», «Пістунка», «Діточа пригода», «Шкільник», «Лесева фамілія», «Катруся», «Новина», «Лан»).

18. Дніпрова Чайка («Краплі-мандрівниці», «Буряк», вірші: «Осінь», «Зима», «Весна», «Казка про Сонце та його сина», «Дівчина – Чайка», «Морське серце»).

19. Ольга Кобилянська («Назустріч долі», «Через море», «Там зорі пробивались»).

20. Уляна Кравченко («Веснівка», «Цвіти», «Рідне гніздо», «Мій дитині», «Поспіши, дитино мила», «Конвалії», «Сирітська думка», «Мамусю солодка», «Щаслив, хто рідну матір має»).

21. Олександр Олесь («Ялинка», «Вовчєня», «Над колискою», «Снігурі», «Рак-рибалка», «Пів хмароньки», «Іменини», «Поєдинок», «Грицеві курчата», «Злидні», «Мисливець Хрін та його пси», «Микита Кожум'яка», «Облога Києва»).

22. Степан Васильченко («У бур'янах», «Мужицька арифметика», «Чайка», «Талан», «Авіаційний гурток», «Олив'яний олівець»).

23. Богдан Лепкий («Батько і син», «Плач рідної мови», «Терцина», «Буря», «Мишка», «Казка мого життя»).

24. Володимир Винниченко (збірка «Намисто», «Кумедія з Костем», «Федько Халамидник», «Бабусин подарунок»).

25. Павло Тичина («А я у гай ходила», «Хор лісових дзвіночків», «Гаї шумлять», «Дударик», «Івасик Телесик»).

26. Максим Рильський («Веснянкою», «Колискова», «Школярці», «Хлопчик», «Пісня про ялинку», «Пісні»).

27. Наталя Забіла («Хатина над озером», «Прогулянка до лісу», «Трояндові діти»).

28. Оксана Іваненко («Три бажання», «Чарівні зерна», «Великий шум», «Тарасові шляхи», «Рідні діти»).

29. Григор Тютюнник («Облога», «Климко», «Вогник далеко в степу», «Степова казка», «На згарищі», «Зав'язь»).

30. Віктор Близнець («Звук павутинки», «Земля світлячків», «Жєня і Синько»).

31. Василь Симоненко («Цар Плаксій і Лоскотон», «Казка про Дурила», «Подорож в країну навпаки», поезії (на вибір студента)).

32. Євген Гуцало («Лось», «Олень-Август»).
33. Ліна Костенко («Дощ пролив», «Затінок, сутінок...», «На конвертики хат», зб.»Бузиновий цар»).
34. Всеволод Нестайко («Гореадори із Васюківки», «Одиниця з обманом», «Дивовижні пригоди в лісовій школі», «Країна сонячних зайчиків»).
35. Ігор Калинець (казки (за вибором студента)).
36. Микола Вінграновський (зб. «У Неквапи білі лапи», «Сіроманець», «Первінка»).
37. Дмитро Павличко («Золоторогий олень», «Пригоди kota Мартина»).
38. Валерій Шевчук («Панна квітів»)
39. Василь Слупчук («Риба під парасолем»)
40. Ірен Роздобудько («Коли оживають ляльки», «Пригоди на невідомому острові»)
41. Богдан Жолдак («Капосні капці»)
42. Іван Андрусяк («Стефа і її Чакалка», «Зайчикова книжечка», «Іван Андрусяк про Дмитра Туптала, Григорія Квітку-Основ'яненка, Тараса Шевченка, Ніла Хасевича, Олексу Довбуша»).
43. Валерій і Наталя Лапікури про Григорія Сковороду, Жана Анрі Фабра, Петра Котляревського, Івана Кожедуба, Михайла Остроградського
44. Іван Малкович («Абетка», «Ліза та її сни»).
45. Зірка Мензатюк («Як я руйнувала імперію», «Як до жабок говорити»).
46. Галина Малик («Подорож Алі до країни Сяк-таків», «Незвичайна книжка», «Злочинці з паралельного світу»)
47. Олесь Ільченко про Леонардо да Вінчі, Карла Ліннея, Жюль Верна, Джона Рокфеллера, Лесю Українку, Вінстона Черчілля
48. Оксана Луцкевська про Христофора Колумба, Джона Ньюбері, Чарльза Дарвіна, Дніпрову Чайку, Перл Сайденстрікер Бак
49. Олександр Дерманський («Король Буків, або Таємниця Смарагдової книги, «Чудове Чудовисько»).
50. Дзвінка Матіяш («Марта з вулиці Святого Миколая»).
51. Сергій Гридін («Не такий», «Федько, прибулець з Інтернету», «Федько у віртуальному місті», «Федько у пошуках Чупакабри»).
52. Леся Вороніна («Прибулець з країни Нямликів»).
53. Володимир Рутківський («Потерчата», «Сторожжова застава», «Джури козака Швайки»).
54. Галина Пагутяк («Втеча звірів, або Новий бестіарій»).
55. Оксана Луцкевська («Інший дім», «Найкращі друзі», «Друзі за листуванням»).
56. Мар'яна Савка («Казки Старого Лева»).
57. Оповідання із збірки «Мама по скайпу»
58. Галина Ткачук («Вечірні крамниці вулиці Волоської»)
59. Валентин Бердт («Мій друг Юрко Циркуль»).

60. Степан Процюк («Марічка і Костик», «Залюблені в сонце», «Аргонавти», «Степан Процюк про Василя Стефаника, Карла-Густава Юнга, Володимира Винниченка, Архипа Тесленка, Ніку Турбіну»).
61. Марія Морозенко («Іван Сірко, Славетний кошовий»)
62. Андрій Бачинський («140 децибелів тиші»)
63. Марина Павленко («Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських», «Русалонька із 7- та Загублений у часі», «Русалонька із 7-В проти Русалоньки із Білокрилівського лісу», «Русалонька із 7-В в тенетах лабіринту»)
64. Ступан Пушик (зб. «Зелена борода»).
65. Віра Багірова (зб. «Анелі», «Ялинка»).

Список художніх текстів для читання із зарубіжної літератури для дітей

1. Біблія для дітей. Біблійні легенди «Каїн і Авель», «Вавилонська вежа», «Як Ісус нагодував п'ять тисяч людей», «Лев'ячий рив», «Притча про блудного сина» та інші.
2. Міфи давньої Греції («Дедал та Ікар», «Самозакоханий Нарцис», «Олімп», Сізіф», «Подвиг Прометея», «Аполлон і музи», «Суворий бог морів Посейдон», міфи про подвиги Геракла.
3. Казки із збірки «Тисяча й одна ніч»
4. Казки народів світу (на вибір)

Французька література для дітей

5. «Пісня про Роланда» (у короткому віршованому переказі М. Терещенка)
6. Казки Шарля Перро («Кіт в чоботях», «Червона шапочка», «Синя Борода», «Попелюшка», «Хлопчик-Мізинчик», «Красуня із зачарованого лісу», «Спляча красуня»).
7. Байки Жана Лафонтена («Бабка та мурашка», «Зачумлені звірі» та інші).
8. Казки Жорж Санд («Грибуль», «Бабусині казки», «Рожева хмарка», «Про що говорять квіти» та інші).
9. Віктор Марі Гюго. «Гаврош», «Козетта». Поезія «Діти».
10. Жуль Верн. «П'ятнадцятирічний капітан», «Діти капітана Гранта».
11. Антуан Марі Роже де Сент-Екзюпері. «Маленький принц», «Планета людей».
12. Поезія для дітей П'єра де Ронсара («До солов'я»).
13. Поезії Моріса Карема («Як намалювати людину», «Кіт і сонце», «Чорне кошеня», «Мій маленький кролик», «Вітер летить за метеликом», «Тиша», «Поштар», «Мій кактус», «Місяць», «Складна задача», «То як робити уроки», «Пляшечка з чорнилом», «Павук»).
14. Поезії Робера Десноса («Пелікан», «Мураха», Ведмідь», «Кит», «Морський коник», «Зозуля», «Зебра», «Леопард», «Едельвейс»,

«Метелики», «Сонечко», «Первоцвіт», «Незабудка», «Нічна красуня» та інші).

15. Поезії Жака Превера («Пісенька птахолова», «Як намалювати пташку», «Якщо життя перлина», «Червоне завдання», «Про двох равликів», «Кіт і птаха», «Шкільний твір», «Про чарівників» та інші).

16. Поезії Клода Руа («На захист крокодилів», «Мала й Велика Ведмедиці», «Біле і чорне», «Запитання» та інші).

Німецька література для дітей

17. «Пісня про Нібелунгів».

18. Рудольф Еріх Распе. «Пригоди барона Мюнхаузена».

19. Казки Якоба і Вільгельма Гримальдів («Пані Метелеця», «Білосніжка і семеро гномів», «Хоробрий кравчик», «Веретено», «Гензель і Гретель», «Бременські музиканти» та інші).

20. Ернест Теодор Амадей Гофман. «Лускунчик, або Мишачий король», «Чуже дитя».

21. Вільгельм Гауф. Казки («Карлик ніс», «Холодне серце», «Маленький Мук» та інші).

22. Отфрід Пройслер. «Маленька Баба-Яга», «Крабат, чи Легенди старого млина», «Лісовий розбійник», «Маленький водяник».

23. Еріх Кестнер. «Еміль і детективи».

24. Джеймс Крюс. Тім Талер, або Проданий сміх».

25. Міхаель Енде. «Нескінченна історія».

Англійська література для дітей

26. Балади «Народження Робін Гуда», «Як Робін Гуд став розбійником», «Робін Гуд і герфордський єпископ», «Робін Гуд і м'ясники», «Робін Гуд і шериф» та інші.

27. Льюїс Керролл. «Аліса в Країні Чудес», «Аліса в Задзеркаллі».

28. Чарльз Діккенс. «Різдвяна пісня у прозі».

29. Роберт Льюїс Стівенсон. «Острів скарбів», «Вересковий трунок», «Дитячий квітник віршів».

30. Редьярд Кіплінг. «Книга джунглів», «Про кішку, що гуляла, як сама собі знала», «Казочка про Слононя», «Верблюдачий горб», «Як було написано першого листа».

31. Джеймс Метью Баррі. «Пітер Пен», «Пітер Пен в Кенсінгтонському саду», «Пітер Пен і Венді».

32. Алан Мілн. «Вінні Пух і всі, всі, всі».

33. Джон Роналд Руел Толкін. «Гобіт, або Подорож туди і назад».

34. Джоан Кетлінг Ролінг. «Гаррі Поттер і філософський камінь», «Гаррі Поттер і таємна кімната», «Гаррі Поттер і в'язень Азкабану», «Гаррі Поттер і келих вогню», «Гаррі Поттер і орден Фенікса», «Гаррі Поттер і напівкровний принц», «Гаррі Поттер і смертельні реліквії».

Література для дітей Скандинавії

35. Ганс Христіан Андерсен. «Снігова королева», «Вогниво», «Дикі лебеді», «Русалонька», «Дюймовочка», «Оле Лукойє», «Квіти маленької Іди», «Свинопас», «Нове плаття короля», «Соловей», «Ялинка».
36. Захаріас Топеліус. «Подарунок морського царя», «Сампо-Лопарьонок», «Казка про березу і зірку», «Зимова казка».
37. Сельма Оттілія Лувіса Лягерлеф. «Чудесна мандрівка Нільса Хольгерсона з дикими гусьми по Швеції».
38. Туве Янсон. «Малюк-троль і велика повінь», «Тато і море», «Небезпечне літо», «Чарівна зима», «Диво-капелюх» та інші.
39. Астрід Ліндгрєн. «Малюк і Карлсон, який живе на даху», «Пеппі Довгопанчоха».

Італійська література для дітей

40. Карло Коллоді. «Пригоди Піноккіо».
41. Сільвіо Д'Арцо. «Пінгвінятко без фрака».
42. Джанні Родарі. Поезії («Чим пахнуть ремесла», «Всесвітній таночок», «Місяць над Києвом»). «Казки по телефону», «Джельсоміно в країні брехунів». «граматика фантазії. Вступ до мистецтва вигадування історії».
43. Муні Вітчер. «Ніна – дівчинка планети Шостого місяця: Книга перша», «Ніна і загадка Восьмої Ноти», «Ніна і заклинання Пернатого Змія», «Ніна і таємне око Атлантиди».

Польська література для дітей

44. Марія Конопніцька. Поезії для дітей. Казки («Про красноплюдків і сирітку Марисю», «Хвалько полупанок і музикант Сарабанда»).
45. Януш Корчак. «Коли я знову стану маленьким», «Мацюсеві пригоди».
46. Юліан Тувім. Поезії для дітей («Локомотив», «Про пана Трулялинського», «Слон Тромбальський», «Овочі», «Котик», «Диво дивне», «Любі діти»).
47. Барбара Космовська. «Буба», «Буба: мертвий сезон».

Література для дітей письменників США

48. Джоель Гарріс. «Казки дядечка Рімуса».
49. Марк Твен. «Пригоди Тома Сойєра». «Пригоди Гекльберрі Фінна».
50. Мері Мейпс Додж. «Хане Брінкер, або Срібні ковзани».
51. О'Генрі. «Дари волхвів», «Останній листок».
52. Ліман Френк Баум. «Чарівник Країни Оз».
53. Джером Девід Селінджер. «Над прірвою у житті».
54. Урсула Ле Гуїн. «Чарівник Земномор'я».
55. Кетрін Патерсон. «Міст до Терабіті».

Методичне забезпечення вивчення дисципліни

1. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
2. Качак Т. Б., Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.
3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література з методикою навчання літературного читання. Методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2018.
4. Качак Т. Б. Методика навчання літературного читання як компонент інтегрованого курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання». Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2018.
5. Качак Т.Б., Круль Л.М. Дитяча література. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. – 236 с.
6. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013 – 132 с.
7. Качак Т. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання / Тетяна Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 239 – 246.
8. Круль Л. М., Качак Т. Б. Дитяча література: Методичні рекомендації до практичних занять. Вид. 2. Перероб. і доп.– Івано-Франківськ, 2016. – 48 с.
9. Качак Т. Круль Л. Дитяча зарубіжна література. Методичні рекомендації до практичних занять. – Івано-Франківськ, 2013.- 48 с.
10. Качак Т. Б. Літературна освіта молодших школярів: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2014. – 44 с.
11. Круль Л. М., Качак Т. Б. Зарубіжна дитяча література. Навчально-методичний посібник. – Івано- Франкввськ, 2009. – 90 с.
12. Круль Л. Дитяча література. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2010. – 132 с.
13. Качак Т. Б., Максименко Н. Б. Технології вивчення галузі «Мови і літератури» у початковій школі. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2011. – 96 с.
14. Качак Т. Особливості вивчення літератури для дітей у контексті підготовки майбутніх вчителів початкової школи / Тетяна Качак // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім.П.Тичини. – умань: ПП Жовтий О. О., 2011. – Вип. 4. – Частина 1. – С. 25-30.
15. Качак Т. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти / Т. Качак // «Бібліотечка «ДИВОСЛОВА». – 2015. - № 4. - 64 с.

Рекомендована література

Базова

Підручники та посібники:

1. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
2. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. – 236 с.
3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.
4. Круль Л. Дитяча література. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2010. – 132 с.
5. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література з методикою навчання літературного читання. Методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2017.
6. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література з методикою навчання літературного читання. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2017.
7. Літературне читання. Навчальна програма [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
8. Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – 280 с.
9. Овдійчук Л. Дитяча література. Модульний курс для студентів філологічних факультетів. Навчальний посібник. – Рівне, 2008. – 304 с.
10. Рідне слово. Українська дитяча література: хрестоматія у 2-х книгах. Кн. 1 / Ред. О. І. Цибульська. – К.: Либідь, 1999. – 400с.
11. Рідне слово. Українська дитяча література: хрестоматія у 2-х книгах. Кн. 2 / Ред. О. І. Цибульська, А. І. Мовчун, М. Ф. Черній – К.: Либідь, 1999. – 552с.
12. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – С. 3-51.
13. Ткачук Г. П. Методика позакласного читання у початкових класах: Навчально-методичний посібник / Г. П. Ткачук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2010. – 264с.

Допоміжна

1. Анісімова Г.О. Сучасний урок у початковій школі : традиції та інновації (навчально-методичний посібник) / Г.О. Анісімова, О.В. Нікулочкіна. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 104 с.
2. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів / О.Бондаренко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. -2014. - № 5. - С. 6-8.

3. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О.Вашуленко, О.Захарченко, І.Левченко // Учитель початкової школи : науково – методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27 -28.
4. Вашуленко О. Емоційно-ціннісна складова у структурі читацької компетентності молодшого школяра / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С.13-18
5. Вашуленко О. Урок літературного читання в 2 класі за новим підручником / О.Вашуленко, І.Омельченко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2013. - № 11. - С. 5-8.
6. Вашуленко О. Формування комунікативно-мовленнєвих умінь молодших школярів на уроках літературного читання / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 20 - 24
- Вашуленко О. Читацька компетентність молодшого школяра : теоретичний аспект / О. Вашуленко // Початкова школа. – 2011. – №1– С.48-51.
7. Галич О., Теорія літератури: Підручник / О. Галич, В. Назарець В., Є. Васильєв – К., 2001.
8. Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики [Електронний ресурс] / У. С. Гнідець. – Режим доступу до статті: <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowBook/46>
9. Гнідець У. С. Провідні тенденції розвитку сучасної німецькомовної літератури для дітей та юнацтва. // Мова і культура. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2008. – Вип. 10. – Т. IX (109). – С. 236-242.
10. Зарубіжна літературна казка. Посібник-хрестоматія з зарубіжної дитячої літератури. – К.: Ленвіт, 2003. – 592 с.
11. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2.т. Т. 1: А – К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824с.
12. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006, – 864 с.
13. Качак Т. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти / Т. Качак // «Бібліотечка «ДИВОСЛОВА». – 2015. - № 4. - 64 с.
14. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013 – 132 с.
15. Качак Т. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання / Тетяна Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 239 – 246.
- 16.Качак Т. Б., Максименко Н. Б. Технології вивчення галузі «Мови і літератури» у початковій школі. Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2011. – 96 с.
17. Качак Т. Б. Методика аналізу художніх текстів у процесі вивчення курсу «Зарубіжна дитяча література»: проблеми і перспективи / Т. Б. Качак //

- Викладання зарубіжної літератури: Проблеми та досягнення. Султанівські читання: Збірник статей. / Відп. ред. В. Г. атвіїшин. – Івано-Франківськ, 2010. – Випуск 1. – С. 48-57
18. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література / Л. М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 263 с.
19. Коваленко Л. Формування ключових компетентностей на уроці літературного читання в 3 класі / Л. Коваленко // Початкова школа. – 2017. - № 1. – С. 8-9
20. Коваль Ганна. Урок читання у початкових класах. Зміст та дидактична структура / Г. П. Коваль. – Тернопіль : Півдручники і посібники, 2008. – 80 с.
21. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / Компаній О. // Початкова школа. - 2013. - № 3. - С. 17-20.
22. Лапіна А., Плювака В. Лінгвістичний аналіз тексту – запорука розуміння художнього твору учнями початкових класів/ А. Лапіна, В. Плювака // Початкова школа. – 2017. - № 2. – С. 17 - 18
23. Література. Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 185 – 191.
24. Література. Діти. Час. Вісники Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 1, 2, 3. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011 - 2013 рр.
25. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / [авт.-укладач. Ю.Ковалів]. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
26. Марко В. Аналіз художнього твору: навч. посіб. / В. П. Марко. – К.: Академвидав, 2013. – 280 с.
27. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / Мартиненко В. // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2013. - № 12. - С. 3-7.
28. Мартиненко В.О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В.О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів. Дайджест. / Укл. О.В.Онопрієнко. – Донецьк: Каштан, 2012. – С. 50-57.
29. Мартиненко В. Читацька діяльність молодших школярів: сучасні тенденції розвитку / В. Мартиненко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 16 - 20
30. Мартинюк О. Урок літературного читання для 3 класу відповідно до оновленого кола читання/ О. Мартинюк // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 6 – 8.
31. Марченко Н. КЛЮЧ до читання / Н. Марченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 33 - 37
32. Науменко В.О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання В.О. Науменко, Н.О. Рибалко // Вісник психології і соціальної педагогіки – Режим доступу: <http://www.psych.kiev.ua>
33. Науменко В. О. Навчання вдумливого читання і розуміння художнього твору / В. О.Науменко // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 50 – 51.

34. Науменко В.О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В.О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6
35. Науменко В. О. Урок читання в початкових класах / В.О.Науменко // Початкова освіта. – 2009. –№ 43. – С. 3 – 5..
36. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі. Посібник для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза. 2013. – 175 с.
37. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 3 класі. Посібник для вчителя / В.О. Науменко. – К. : Генеза. 2014. – 185 с.
38. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2012. - № 8. - С. 4-5.
39. Савченко О. Літературне читання: інтерактивні методи і прийоми/ О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 4. – С. 34 - 40
40. Савченко О. Методика роботи з ілюстративним матеріалом на уроках літературного читання / О. Савченко // Початкова освіта. – 2016. - № 12. – С. 4 - 9
41. Савченко О. Розвиток творчої діяльності учнів на уроках літературного читання / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. - № 8. – С. 10 – 14
42. Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування / О. Савченко // Початкова школа. – 2017. - № 8. – С. 6 - 11
43. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. // Початкова школа : Науково- методичний журнал. - 2011. - № 9. - С. 11-15.
44. Савченко О. Щоб книга увійшла у життя дитини: вітчизняний і зарубіжний досвід / О. Савченко // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 22 – 26.
45. Співак Б., Базарницька І. Урок позакласного читання, 4 клас / Б. Співак, І. Базарницька // Початкова школа. – 2017. - № 5. – С. 9 - 12
46. Ткачук Г. Роль і місце дитячої книжки у розвитку творчої особистості дитини-читача / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2016. - № 5. – С. 27 - 30
47. Ткачук Г. Твори Григора Тютюнника у духовному становленні молодшого школяра (Позакласне читання) / Г. Ткачук // Початкова школа. – 2012. – №4. – С. 14 – 17.
48. Ткачук Г. Уроки літературного читання за творами Лесі Українки як засіб формування читацької самостійності /Г.Ткачук // Початкова школа. –2011. – №2. – С.20-25.
49. Трунова В. Методика позакласного читання в основний період /В. Трунова // Початкова школа. – 2012. – №7. – С.51–57.
50. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчий і початковий періоди / В. Трунова // Початкова школа. – 2011. – № 10. – С.20–23.
51. Українська дитяча література: Хрестоматія / Вступна ст. та упорядкув. Л.П.Козачок. 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк. 2002. – 519 с.

52. Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч.: Навч. посібник / Упоряд: І.А.Луценко, А.М.Подолінний, Б.Й.Чайковський.- К.: Вища школа, 1992.
53. Українська дитяча література: Хрестоматія / Упоряд. Л.П.Козачок.- К.: Вища школа, 2002.- С. 100-107.
54. Чістякова В. Робота над словом (Урок з літературного читання для учнів 2 класу) / В. Чістякова // Початкова освіта. – 2016. - № 6. – С. 9-11
55. Шлепакова Т. Промоція літератури та читання: сучасний досвід України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2015/temat.pdf

Інформаційні ресурси

1. <http://www.chl.kiev.ua/key/> - "Краща література юним читачам" (електронний ресурс Національної бібліотеки для дітей та юнацтва)
2. <http://urccyl.com.ua> – сайт Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва
3. <http://chytanka.com.ua/> – Читанка – перегляд та читання книг для дітей, виданих у ХХ столітті
4. <http://www.clubook.ru/encyclopaedia/?letter=%C1&page=4> – ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЧИТАЧА!!!!
5. http://community.livejournal.com/kid_home_lib/23803.html - лауреати премії Г. – Х. Андерсена
6. <http://lurkmore.ru/Троль> - казкова енциклопедія
7. http://www.chl.kiev.ua/UKR/Ch_sour.htm - інтернет-ресурси для дітей, Інтернет преса
8. <http://detbook.ru/literaturnye-premii/detskie-literaturye-premii> - дитяча література
9. <http://bibliograph.ru/Antology/OLMA/OLMA.html> - дит. книги
10. <http://www.ckazka.com/> - казки всіх народів світу
11. http://books.google.com.ua/books?id=X49ywrpGS8C&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_na_vlinks_s#v=onepage&q=&f=false – казкова енциклопедія